Nr. 67. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Środa 18 Kwietnia 1923.

Rok XLII.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie Mk	półrocznie Mk	kwartalnie Mk	miesięcznie
W miejscu				12000 Mk
z odnoszeniem do domu	„	„	„	14000 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	„	„	„	14000 „
W innych państwach	„	„	„	24000 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 500 Mk.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro [illegible] ników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopcas i A. Salomonowa), ulica Szczepańska, Biuro M. Haneczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników.
Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Sp. ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 130, B. Buchweitz, Fredry 4. T. Pietraszek Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 16, [illegible] biuro ogłoszeń Walerja Luxemburg, J. Libbrod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 19; **w Wilnie** S. Jatan, Niemiecka 4, Jankowski-Grabowski Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeigo-Ges. „Ira", Wollzeile 12, „Inges", Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 300.—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 600 za miejsce wiersza. — **Nadesłano** po Mk 900.— od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 1200.— od wiersza. Na pierwszej stronie 1500 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 180 Mk od słowa, dla poszukujących pracy Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej.** — **Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. d.) przyjmuje się według umów.

Anglja i Francja

Kraków, 17 kwietnia.

Bardzo długim stosunkowo pobytem Loucheura w Anglji zajmuje się dotąd jeszcze prasa po obu stronach kanału, aczkolwiek Loucheur przeszło od tygodnia powrócił do Paryża. Spór o to, czy Loucheur miał misję urzędową, czy też nie, stał się bezprzedmiotowym wobec faktu, że po jego podróży i konferencjach z angielskimi mężami stanu nastąpił w Anglji widoczny zwrot na korzyść Francji. Angielscy mężowie stanu zaczynają obecnie odmiennie zapatrywać się na sprawę zagłębia Ruhr. Zaczynają najpierw wierzyć, że Francja wcale nie myśli o żadnych aneksjach, zaczynają też pojmować, że teraz po upływie dwóch miesięcy, Francja nie może żadną miarą wycofać się z zagłębia bez otrzymania żądanych rękojmi, w przeciwnym bowiem razie straciłaby całą swoją powagę w polityce międzynarodowej. Wreszcie Anglja uznała, że obecnie przyszła sposobna chwila, ażeby załatwić cały kompleks spraw pomiędzy Francją a Niemcami, a więc nietylko sprawy odszkodowań wojennych, ale także sprawy militarnych gwarancyj bezpieczeństwa, tudzież sprawy zagłębia Saary.

Konferencje Loucheura otoczone są tajemnicą, nie ulega jednakże wątpliwości, że omawiano sprawę odszkodowań i że Anglja zapoznała się szczegółowo z planami Francji. Rząd francuski po odciągnięciu długów międzysojuszniczych domaga się jedynie równowartości wydatków, poniesionych na odbudowę zniszczonych departamentów, a więc kwoty, która wyniesie 25 do 30 miljardów marek w złocie. Anglja akceptuje ten warunek, żąda jednakże nawzajem otrzymania tych kwot, które płacić ma Stanom Zjednoczonym. Po wyjaśnieniu tego podstawowego zagadnienia i po uwzględnieniu prawa pierwszeństwa Belgji, tudzież praw reszty państw koalicyjnych, porozumienie będzie mogło przyjść do skutku.

Rząd angielski okazuje także dobrą wolę wobec gwarancyj, których domagają się Francja i Belgja dla zabezpieczenia się przed przyszłą inwazją niemiecką. W tej sprawie porozumienie ostatecznie będzie trudniejsze. Jak sądzi znany publicysta paryski Millet, rząd angielski zgodzi się na to, ażeby po ustąpieniu z okupowanych ziem niemieckich załóg aljanckich, powierzyć Lidze Narodów mandat czuwania nad tem, ażeby przepisy paragrafów 42, 43 i 44 traktatu wersalskiego w Nadrenji były przestrzegane. — Ażeby tę nieco kruchą gwarancję wzmocnić, Anglja zgodzi się na zawarcie paktu franko-brytyjskiego, ale pod warunkiem, że Francja wycofa się z zagłębia Ruhr przed otrzymaniem pełnego odszkodowania. Podawszy te informacje, stwierdza p. Millet, że rząd francuski, nawet za cenę gwarancyjnego paktu franko-brytyjskiego, nie zgodzi się na te warunki. Francja chce mieć w rękach zagłębie Ruhr jako gwarancję wypłat aż do ostatka, obok tego musi żądać, ażeby pod okiem władz aljanckich nastąpiło zupełne rozbrojenie Niemiec.

Bez względu na to, jak ta sprawa zostanie załatwiona, obecnie występują wyraźnie objawy po obu stronach kanału, świadczące, że zarówno Anglja jak Francja znowu zbliżyły się do siebie. Jest to naturalnym wynikiem powtarzających się często faktów, że po każdem rozluźnieniu się związków w łonie ententy znalazł się ktoś trzeci, który z tego skorzystał. Obecnie tuż przed otwarciem konferencji w Lozannie, w roli trzeciego, radującego się z kłótni dwóch innych, wystąpiły Stany Zjednoczone. Podczas gdy w Anglji rozmaici mężowie stanu z Lloyd Georgem na czele bardzo usilnie wyciągali Niemcom kasztany z ognia, podburzającą równocześnie opinję publiczną przeciwko Francji, amerykańska grupa Chestera zawarła w Angorze z rządem tureckim umowę, która boleśnie godzi w sferę interesów ententy, a przedewszystkiem Anglji. Na mocy tego układu staną się Amerykanie wspólpanami Anatolji. Grupa Chestera otrzymuje prawo eksploatacji kopalń miedzi w Diar-Bekir, dalej zarząd kolei z Trapezuntu do granicy rosyjskiej, wreszcie prawo eksploatacji pokładów mineralnych w strefie 20-kilometrowej po obu stronach kolei, przecinających Mossul, naostatek zarząd 5 innych kopalń.

Anglja ma w tej sprawie podnieść energiczny protest na konferencji w Lozannie, zwłaszcza o ile postanowienia wspomnianego układu odnoszą się do Mossulu. Ale konferencja w Lozannie ma być odroczona właśnie z powodu tego naruszenia praw koalicji przez Turcję. Tutaj mści się na Anglji jej stanowisko podczas poprzedniej konferencji w Lozannie, na której delegaci angielscy nie szli ręka w rękę z delegatami francuskimi. Dlatego powrót do ściślejszego porozumienia się Anglji z Francją po tym incydencie zyska nowych zwolenników w Anglji.

Francja wobec Niemiec

Po doniosłej wiadomości, którą przyniósł telegraf w sobotę, że mianowicie zanosi się w Niemczech na zmianę gabinetu i utworzenie nowego rządu na podstawie tak zwanej „wielkiej koalicji", która podjęłaby rokowania z Francją w sprawie odszkodowań, obecnie nadeszła nowa wiadomość, która świadczy o poprawie stosunków francusko-niemieckich. Mianowicie — jak donosi „Neue Freie Presse" z Londynu — dyplomatyczny współpracownik „Daily News" stwierdza, że w ostatnim tygodniu dały się spostrzec fakty, które **ułatwią rokowania,** a mianowicie: 1) można było stwierdzić, że **Niemcy zrzekają się żądania, aby przed rozpoczęciem rokowań nastąpiło opróżnienie zagłębia Ruhry,** 2) Poincare zgodził się na to, aby Niemcy przedłożyli swoje propozycje **ogółowi aljantów,** 3) Francja zgodziła się na zapłacenie w gotówce 26 miljardów marek w złocie, jeżeli jej długi angielskie i amerykańskie będą anulowane, 4) **Niemcy gotowe są zaofiarować co najmniej 30 miljardów marek w złocie,** a ewentualnie więcej, jeżeli międzynarodowa komisja stwierdzi większą zdolność płatniczą Niemiec. Także i „Times" zaznacza w formie ostrożnej, że widoki rokowań poprawiły się.

Oczywiście jedna lub druga jaskółka nie przynosi jeszcze wiosny, to też Francja i Belgja nie zmienią na razie swojego stanowiska wobec Niemiec. Belgijski prezydent gabinetu, Theunis, powróciwszy do Brukseli, w rozmowie z redaktorem dziennika „Etoile Belge" oświadczył: Będziemy kontynuowali jak **najenergiczniejsze wywieranie presji na Rzeszę.** Wywóz węgla i koksu w przeciągu najbliższych trzech miesięcy umożliwi ponowne puszczenie w ruch wielkich pieców francuskich, od dłuższego czasu zagaszonych. Pobyt Loucheura w Londynie i jego rokowania nie wywołały nawet najmniejszego nieporozumienia między Francją a Belgją. **Niemcy grubą się mylą, jeżeli wyobrażają sobie, że podróż Loucheura oznacza osłabienie nacisku ze strony Francji i Belgji.** Polityka francusko-belgijska w sprawie odszkodowań nie uległa żadnej zmianie. Ewakuacja okręgu Ruhry jest w dalszym ciągu uzależniona od przedstawienia ze strony Rzeszy konkretnego planu reparacyjnego.

Niemcy prawdopodobnie nabiorą wkrótce przekonania, że dr Cuno, kanclerz „od sporu", zaprowadził ich na złą drogę. Przejście na inną drogę, mianowicie na drogę lojalnego płacenia długów, będzie o tyle łatwiejsze, iż nie uwłacza Niemcom, przeciwnie podniesie i umocni ich stanowisko w świecie.

Deklaracja Poincarego

Paryż, 16 kwietnia (PAT). Na wstępie swego przemówienia, wygłoszonego wczoraj w Dunkierce, Poincare uczynił aluzję do wiekowych walk Francji i Anglji, przyczem zauważył, że **dawne uprzedzenia zostały uchylone na zawsze w stosunkach między narodami powołanemi do siania pokoju i dla których wojna stworzyła nierozerwalną wspólność interesów.** Anglja nie może się dziwić Francuzom, — mówił dalej premjer — że chronią oni granice swego kraju przeciwko nowemu ich naruszeniu ze strony imperjalizmu niemieckiego. Omawiając sprawę odszkodowań, oświadczył Poincare, że obecnie Francja **nie wyrzeknie się odszkodowań, ani też nie zgodzi się na ich redukcję.** W sprawie zagłębia Ruhry powiedział Poincare między innemi co następuje: Jak to słusznie stwierdził Bonar Law podczas swej bytności w Paryżu, **zatrzymamy obecnie w rękach główne arterje życia niemieckiego.** Nie zamierzamy jednak nikogo gnębić. Jedyną naszą ambicją jest uzyskać **zapłatę odszkodowania dla uniknięcia klęski finansowej.** Będziemy systematycznie i wytrwale, jednakże bez pośpiechu albo gorączki rozwijali program francusko-belgijski i z zimną krwią oraz ufnością dokończymy dzieła, któreśmy rozpoczęli, a które wymaga dłuższego okresu czasu pracy. Rząd francuski, mając poparcie kraju oraz uzyskawszy aprobatę obu Izb, mimo ostrej krytyki złych Francuzów, **dokona tego dzieła, potrzebnego dla zupełnej odbudowy zniszczonych departamentów** i dla podniesienia się Francji. Niemcy oczekiwali naprożno na jeden choćby moment wahania się ze strony Francji. **Francja wytrwa na zajętem stanowisku** i bez posługiwania się gwałtami albo prowokacją **pójdzie aż do końca dla uzyskania pokoju trwałego,** który naprawi wyrządzone jej krzywdy. Będzie to najlepszym hołdem, złożonym zmarłym przez tych, którzy pozostali przy życiu.

„VIRTUTI MILITARI" I. KLASY.

Warszawa, 16 kwietnia (PAT). „Przegląd Wieczorny" donosi, że kapituła orderu „Virtuti **Militari"** postanowiła nadać order ten I. klasy pierwszemu marszałkowi Polski Józefowi **Piłsudskiemu** i marszałkowi Polski i Francji **Fochowi,** a order **II. klasy jenerałowi Weygandowi.**

ODROCZENIE POSIEDZENIA KOMISJI WOJSKOWEJ.

Warszawa, 16 kwietnia (PAT). Zapowiedziana dziś posiedzenie sejmowej komisji wojskowej **odroczono** z powodu nieobecności ministra spraw wojskowych, zaproszonego na to posiedzenie.

Nowe pogwałcenie umowy polsko-gdańskiej przez Gdańsk

Gdańsk, 16 kwietnia (PAT). Ostatni wydarzył się nowy wypadek **pogwałcenia umowy polsko-gdańskiej przez władze gdańskie.** Dla zaspokojenia potrzeb letników polskich, przybywających do Zopot, postanowił Bank handlowo-przemysłowy w Warszawie otworzyć tam swoją filję i wynajął na ten cel część ubikacji lokalu sklepowego. Lokal ten jako handlowy nie podpada pod przepisy tak zw. urzędu mieszkaniowego. Tymczasem gdy przystąpiono do przygotowania lokalu, **urząd mieszkaniowy zajął lokal,** zawiadamiając równocześnie, że odmawia bankowi polskiemu, jako firmie zagranicznej, prawa wynajęcia lokalu w Zopotach, że sekwestruje ten lokal i bez względu na ewentualne kroki rekursowe przejmuje lokal, do dyspozycji urzędu mieszkaniowego. Zarazem **polecono wejście do lokalu zabić gwoździami.** Taką samą odpowiedź dał urząd mieszkaniowy, gdy bank zaproponował umieszczenie oddziału w firmie Orbis, chcąc tam założyć biuro podróży, którego brak dawał się odczuwać.

Postępowanie urzędu mieszkaniowego gdańskiego ze względu na przepisy mieszkaniowe jest **dalszem ogniwem walki przeciw firmom polskim i jest dalszem pogwałceniem umowy warszawskiej,** która uznała równorzędność firm polskich z gdańskiemi i nie pozwala uważać firm polskich za zagraniczne.

DELEGACJA UKRAIŃSKA U PREZYDENTA HARDINGA.

„Diło" podaje sprawozdanie z pobytu delegacji ukraińskiej u amerykańskiego sekretarza stanu dla spraw zagranicznych Hughesa i prezydenta Stanów Zjednoczonych Hardinga. Delegacja, w skład której wchodzili pp. Włodz. Kowel, Om. Kulszynski i Mich. Darmogiej, przedstawiła memorjał w sprawie rzekomych nadużyć polskich w Małopolsce wschodniej. — Podsekretarz stanu Hughes, u którego delegacja najpierw się zjawiła, zapewnił, że rozpatrzy tę sprawę, natomiast prezydent Harding rozmawiał z delegacją o rzeczach **zupełnie obojętnych.**

ANTIRELIGIJNA AGITACJA W ROSJI.

Z pogranicza polsko-sowieckiego donoszą:

Równocześnie z zastosowaniem **represyj przeciw klerowi wszelkich wyznań** i wogóle przeciw „zacofanym" wiernym w ostatnim czasie rozwinęły energiczną akcję agitacyjną celem **wytępienia w ludności wierzeń religijnych.** — Uchwalono wysłać do wszystkich miast prowincjonalnych, zwłaszcza do środowisk robotniczych, doświadczonych robotników ateuszów, którzy mają za pomocą odczytów i wieców rozwinąć antireligijną propagandę i organizować związki antireligijne. Mimo wytężenia wszystkich sił, akcja ta, jak przyznaje „Prawda", **spełzła na niczem** i zakończyła się zupełnem niepowodzeniem dzięki czynnemu oporowi ludności, a zwłaszcza kobiet.

DYPLOMATYCZNA MOBILIZACJA PRZECIW SOWIETOM.

Wiedeńskie Biuro korespondencyjne donosi z Londynu: Rząd angielski nie powziął jeszcze żadnego rozstrzygnięcia w sprawie odwołania misji handlowej z Moskwy. Podczas gdy urząd zagraniczny jest **za zerwaniem stosunków,** inne ministerstwa, a między innemi ministerstwo handlu jest zdania, że stosunki mogłyby tylko wtedy zostać zerwane, **jeśli inne państwa, a w szczególności państwa bałtyckie odwołają swoich przedstawicieli z Moskwy.** Rząd angielski dowiedział się, że władze sowieckie, zaczynają obecnie prześladować rabinów, w szczególności rabinów sionistycznych, co uważają za krok skierowany przeciwko Anglji, która jest protektorką sionizmu. Obawiają się także w Londynie, że rząd sowiecki zacznie **teroryzować Turcję.**

O. Genocchi o stosunkach w Galicji Wschodniej

„Gazeta Warszawska" zamieszcza wywiad swojego przedstawiciela z O. Genocchim, delegatem apostolskim do wschodniej Małopolski, bawiącym obecnie w Warszawie.

O. Genocchi stwierdził w rozmowie, że stosunki w Galicji wschodniej są lepsze, niż były dawniej. Uchwała Rady ambasadorów w sprawie granic Polski mieć będzie dla nastrojów ludności ruskiej **decydujące znaczenie.** Poprzednio liczono na oderwanie wschodniej Małopolski od państwa polskiego, dziś rachuby te oczywiście zawiodły. Czas niewątpliwie wpływać będzie na coraz większe zbliżenie ludności polskiej i ruskiej, dopomagają zaś temu władze polskie, które między Polakami a Rusinami nie robią żadnej różnicy. Dopomaga też naogół w tej pracy nad zbliżeniem obu narodów duchowieństwo rzymsko-katolickie. Stanowisko też duchowieństwa gr.-kat. w tej sprawie jest „w każdym razie lepsze".

Co do kwestji, czy brak **celibatu** nie wpływa ujemnie na rodzaj moralny i umysłowy duchowieństwa grecko-katolickiego, oświadczył O. Genocchi, że dopóki **większość duchowieństwa grecko-katolickiego nie będzie żyć w celibacie, będzie ono zawsze stało niżej od duchowieństwa obrządku zachodniego.** Trzeba zresztą stać na stanowisku Ewangelji. Św. Paweł wyraźnie zaleca celibat dla stanu duchownego.

Na pytanie, czy reforma tak zasadnicza jest możliwa, odpowiedział O. Genocchi: „Oczywiście, i to w czasie bardzo niedługim. **Już dziś w diecezji stanisławowskiej nie wyświęca się księży żonatych".**

Co do przyjęcia przez kościół grecko-katolicki **kalendarza gregorjańskiego,** oświadczył O. Genocchi: „Jest to reforma bardzo wskazana. Przeprowadzono ją w Grecji, w Bułgarji, w bolszewji. Ale Rusini muszą ją przeprowadzić z **własnej woli, nie pod naciskiem".**

O. Genocchi zauważył, że wypadki masowego przechodzenia **na prawosławie** (w Galicji wschodniej) podczas inwazji rosyjskiej w roku 1915. tłumaczą się ówczesnemi warunkami i ówczesnem położeniem wojennem i politycznem. **Dziś nic podobnego nie grozi".**

Niemcy i Litwini w Kłajpedzie

Między dawnymi przyjaciółmi, Niemcami i Litwinami, wybuchły w Kownie ostre antagonizmy i starcia. Litwini, objąwszy władzę w Kłajpedzie, w której więcej, niż połowę ludności, tworzą Niemcy i gdzie dotąd język niemiecki był niemal panującym, rozpoczęli gospodarkę od tego, że w urzędowaniu wewnętrznem i zewnętrznem zaprowadzili język litewski, którego większość mieszkańców zupełnie nie rozumie, powywieszali nazwy ulic i placów w języku niemieckim i t. p. O samorządzie Kłajpedy Litwini także wiedzieć nie chcą.

Wybuchły wskutek tego groźne rozruchy strajkowe, które Litwini przemocą starali się zdławić. Wskutek tych represaljów i krwawych starć zamarło zupełnie życie handlowe i przemysłowe w Kłajpedzie, stanęły liczne fabryki, opustoszał port i żegluga. Pod presją tych objawów zawarł rząd litewski ze strajkującymi umowę, na podstawie której przedewszystkiem zobowiązał się uwolnić z więzienia aresztowanych obywateli kłajpedzkich. Kiedy jednak fabryki podjęły pracę, rząd litewski, czując się panem sytuacji, przyrzeczeń nie dotrzymał, lecz, przeciwnie, podjął dalsze środki teroru. Powołał do życia w Kłajpedzie **komisję wojenną,** której podporządkował policję kłajpedzką. Komisja ta ma prawo wydalać, aresztować i osadzać w obozach koncentracyjnych osoby, podejrzane o działalność na szkodę interesów państwa litewskiego; komisja jest uprawniona do zamykania pism i karania redaktorów, ogłaszania stanu wyjątkowego i orzekania kary do wysokości 1.000 litów lub do 2 miesięcy więzienia. Rozporządzenie to oddaje cały obszar kłajpedzki pod polityczną władzę jednej osoby. Dowodzi ono zarazem, że Litwini nie czują się w Kłajpedzie zupełnie bezpieczni. Komisarzem wojennym Kłajpedy zamianowany został Witkauskas.

Dzienniki litewskie, wychodzące w Kownie, donoszą, że władze litewskie są w posiadaniu dokumentów, stwierdzających, że organizacje strajkujących zamierzają **wymordować szereg wyższych urzędników i działaczów litewskich w Kłajpedzie.** Władze litewskie w Kłajpedzie wydały zarządzenie, wzywające żołnierzy, aby nie ukazywali się pojedyncze na ulicach.

Wogóle stosunki Litwinów do Niemców zao-

Nad księgą duszy twórczej

(Roman Eminowicz: „Basileus", z przedmową prof. Ign. Chrzanowskiego. — Wyd. Gebethnera i Wolffa).

Stało się tak, że najsilniejsze i najczystsze głosy idą ku nam z „tamtej" strony... Nie znaczy to, by nie było tutaj mocnych i czystych głosów życia. Niestety, zbyt często (raczej stale) głuchną one wśród hałasu, targów codziennych, zbyt często tracą swój ton jasny wśród zgrzytliwych dyssonansów. Stąd też tylko głosy z za grobu uzyskują moc trwania i siłę twórczego wyrazu.

I to nie tylko głosy w dziedzinie życia, w dziedzinie kształtujących się wydarzeń, które w pochodzie naprzód na swoich szlakach pozostawiają krwawe, męczeńskie ofiar kwiaty.

Także w dziedzinie Sztuki — i to tej Sztuki Młodej, burzycielskiej a szukającej...

I tu — z za grobu dochodzą głosy najpiękniejsze, uszlachetnione może powagą „grobowej mowy".

Takim jest głos o „wojence szalonej", śpiew Józefa Mączki, utalentowanego poety, zgasłego na wędrownym Legjonów szlaku, takim jest głos Eugenjusza Malaczewskiego, co z burzy wojennej wyniósł dostojny rapsod polskiej dumy i śmierci pocałunek.

Takim także jest głos Romana Eminowicza, młodziutkiego poety-żołnierza, dochodzący nas dzisiaj z „tamtej" strony — dzięki słusznemu zatroszczeniu się o duchowy spadek po zmarłym ze strony serc najbliższych.

W krótkim przeciągu swoich 21 lat zawarł Roman Eminowicz bujną twórczość o tętniącym rytmie życia.

Szlak jego życia żołnierskiego zdobią wymownie — lwowskie „Orlęta", „Gwiazda Przemyśla", „Krzyż za Wilno", „Virtuti militari" (za uratowanie stacji kolejowej i pociągu pancernego), wreszcie „Krzyż walecznych", okupiony raną śmiertelną... W samych nazwach odznak wyraża się wystarczająco krwawa wymowa drogi przebytej, ramionami swoich trudów obejmującej dalekie obszary ziemi ojczystej.

Szlak jego życia duchowego znaczą niestrudzone wytężenia serca i umysłu nad wielką księgą twórczości ludzkiej, już na ławie gimnazjalnej podjęte, a potem w Jagiellońskiej Wszechnicy rozwijające się jak najświetniej na gruncie (organizowanych przez zmarłego) „Sympozjonów", literacko - artystycznych zebrań w gronie pokrewnych duchów.

Znaczą ten szlak przedewszystkiem bujne, niepospolite poetyckie prace, dzisiaj dochodzące nas z za grobu w zbiorku, któremu trafnie (zgodnie z jednym wierszem) dano dumny tytuł: „Basileus". Bo właśnie wyzwalanie z siebie ducha władczego, „przybywającego z za zamkniętych drzwi" króla (basileusa) — jest naczelnym motywem (raczej motorem!) wewnętrznych poruszeń młodego poety i wszystkich jego artystycznych poczynań.

Zaś wyzwalanie to odbywa się pod hasłem Futuryzmu, lecz nie tego futuryzmu szablonowej formy, czy nawet wprost cyrkowej szarlatanerji, lecz futuryzmu głębi i pędu, nieustającego pędu duszy i pędu wizyj poetyckich na wartkich falach, od tajnych głębi bijących. Jak sam poeta określa: „patrzenie we własną głębię i we własną prawdę jest pierwszym środkiem pędu ku nowościom". Tej prawdy we własnej głębi szuka nieustannie, po jej skarby idzie w krwawą topiel wojny, wśród kul jazgotu przeżywając (jak pisze do jednej z dusz serdecznych) śmiertelne „albo — albo", ma „świadomość wewnętrznego wzbogacania się o coś, co tworzy wartości".

Szczerze i rzetelnie dbając przedewszystkiem o wewnętrzne stawanie się, na jego sile, na sile wewnętrznego pędu, oprzeć się stara swój artystyczny wysiłek, wysiłek „tworzenia pod wewnętrznym nakazem, pod nieuniknioną koniecznością wyrażenia swej treści", a nie dla frapujących eksperymentów, dla pustej formy, dla „drwin z czystości języka, z muzyczności i harmonji słów" (jak się wyraża). Będąc w swem nowatorstwie najbardziej może zbliżonym do ekspresjonizmu, nie daje się jednak złamać żadnej doktrynie, żadnemu szablonowi, dąży do własnej formy.

Był na jej śladzie, terminem „intenzywizmu" określając tworzenie pod naporem władnej Woli Pędu, Woli Ruchu, Woli Tworzącego się Jutra (w każdem błyskawicowem mgnieniu). Był u progu własnej drogi... Niepowstrzymana jednak fala najzawrotniejszego pędu, pędu śmierci, zbyt szybko młode serce przerzuciła na inne, lepsze brzegi, nie pozwalając mu skrystalizować swej tajni duchowej w ziemskim języku. Bo mowa zaświatna duszy nieskończona — niesie się ku nam poprzez rzęsę nocy, poprzez pobłysk gwiazd, poprzez wichrów poszumy i kwiatów szmery.

Jej zaś pierwsze głosy, wymówione u wrót tajemnicy, biją dziś ku nam uroczyście a rzewnie z pośmiertnego zbiorku poezji. Jest w nim cały urok i cała prawda młodej duszy: wśród smętku i mocy pęd na skrzydłach wichru (motyw naczelny) dla przekucia „w czyn tej siły", co w nim uśpiona — i wydzwaniające „echa" wewnętrznej burzy, bijącej o brzegi duszy łopotem tysięcznych skrzydeł (źródło wizyj poetyckich). Na tych podstawach tych czych oparta, wychyla się ku nam młodzieńcza postać „basileusa", przemawiająca całym szeregiem przeważnie zwartych i silnych, rzadziej rozlewnych i rozkiełznanych kreacyj, jak: „Tłum", „Exposee", „Etuda rewolucyjna", „Kosmogonja", „Wnętrze", „Echo", „Przed kurantem", jak interesujące dialogi dramatyczne. Niektóre z tych wierszy winny zająć stałe miejsce w literaturze.

O głębi uczuć w stosunku do „Sprawy", dla której dał życie swoje młode, pięknie wypowiada się poeta w wierszu p. t. Naród, piętnującym płytkość wzruszeń narodowych (nawet w tragicznej chwili wstrząśnienia z r. 1920) i kłamanych gestów. Zawarty w tym wierszu ton wewnętrznej prawdy (nakazującej narodowość stwierdzać w roli czynu), potwierdzony został śmiercią ofiarną na polu, przed którą — mogąc się cofnąć — nie cofnął się, gdyż nie umiał (jak słusznie to podkreśla w swej pięknej przedmowie prof. Chrzanowski) żyć połową duszy.

Nie tylko poeta utalentowany, nie tylko żołnierz mężny, lecz także człowiek, pomimo swój wiek młodzieńczy — już dojrzały i samowładny, już świadomy w dążeniu do ostatecznych celów przemawia do nas z kart „Basileusa".

Tchnieniem smętku rzewnego, lecz i tchnieniem niepospolitej mocy biją ku nam rytmy:

> Los mnie żenie na niedolę,
> Chętny idę w smutków noc...
> Droga w górę Ci przez bole...
> Otom pojął Bożą Wolę:
> Stos ofiarny — Ducha Moc".

Tchnienie Wieczności (w ten czy inny sposób) bije potężnym nurtem z całego „Basileusa" nadając mu wartość książki nie tylko pięknej, lecz i twórczej.

Młodzieńcze, gorące słowo Romana Eminowicza zarówno w kształtowaniu się Nowej Poezji, jak też w wewnętrznem urabianiu się Duszy Twórczej wśród młodego pokolenia budzić będzie echa ożywcze!... bo na to duch poety w sobie wszystko słabe zdławił i „wichrem" wzleciał ponad szczyty!

Bolesław Pochmarski.

strzyły się bardzo. Litwini przypisują Niemcom podburzanie do gwałtów w Kłajpedzie i rozpuszczanie pogłosek, jakoby delegacja litewska w Paryżu wnieść miała projekt przyłączenia Tylży do Litwy.

WYBORY NA LITWIE. — STATUT KŁAJPEDY.

Akcja wyborcza do Sejmu w Litwie znajduje się w zupełnym toku. Listy wyborcze do Sejmu litewskiego zostały już złożone. Ogółem złożono w Kownie 18 list wyborczych, w tem 12 litewskich, 3 żydowskie i 3 polskie, a mianowicie narodowego polskiego komitetu centralnego, kowieńskiego związku zawodowego robotników polskich i związku polsko katolickiego. Osobną listę złożyły narodowe mniejszości. Partja chrześcijańsko-demokratyczna zmieniła oficjalnie swą nazwę na partję katolicką, zaś partja narodowych socjalistów połączyła się ze związkiem włościańskim, przyjmując jego nazwę. Związek włościański skreślił ze swego programu punkt o oddzieleniu kościoła od państwa. Na zjeździe partji katolickiej uchwalono, że wszyscy katolicy Litwini mogą głosować na listy tych partyj, które nie zwalczają katolików, a w tym razie także i na partje prawicowe litewskie.

Litewskie ministerstwo spraw zagranicznych otrzymało od delegacji litewskiej w Paryżu depeszę, w której litewski prezydent ministrów, Galwanauskas, wyraża nadzieję, że w sprawie Kłajpedy dojdzie do porozumienia. Z Paryża przyjechał do Kowna specjalny kurjer ze szczegółowemi informacjami.

Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół średnich

Na podstawie ustawy z dnia 26 września 1922 roku, dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich państwowych i prywatnych, wydało ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego rozporządzenie w sprawie egzaminów państwowych na nauczycieli w tych szkołach („Dziennik Ustaw" Nr 38 z 12 kwietnia b. r.). Wiadomo bowiem, że od chwili objęcia szkolnictwa przez rząd polski, z powodu braku sił kwalifikowanych, znaczny procent posad nauczycieli w szkołach średnich otrzymali kandydaci, nie posiadający ukończonych studjów uniwersyteckich, a nawet ukończonej szkoły średniej. Nowe rozporządzenie ma więc na celu oznaczenie warunków, potrzebnych do uzyskania kwalifikacyj zawodowych dla nauczycieli w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich.

Do uzyskania kwalifikacyj zawodowych do nauczania w tych szkołach jakichkolwiek przedmiotów, z wyjątkiem religji, śpiewu z muzyką, rysunków, robót ręcznych i ćwiczeń cielesnych, nowe rozporządzenie wymaga egzaminu przed „Państwową komisją egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich". Członkowie komisji, której okres urzędowania trwa trzy lata, mianowani będą z pośród profesorów i docentów szkół akademickich.

Państwowy egzamin na nauczyciela szkół średnich składa się z egzaminu naukowego i egzaminu pedagogicznego. Egzamin naukowy dzieli się na: wypracowanie domowe, wypracowanie klauzurowe i egzamin ustny. Egzamin pedagogiczny dzieli się na egzamin ustny i lekcję próbną. Warunki dopuszczenia do egzaminu naukowego są następujące. a) obywatelstwo polskie i nieskazitelność pod względem moralnym i obywatelskim. W wyjątkowych wypadkach może minister na wniosek komisji egzaminacyjnej, do której się kandydat zgłasza, zezwolić na dopuszczenie do egzaminu obywatela obcego państwa; b) ukończenie 3-letnich studjów na wydziale filozoficznym uniwersytetu w sposób, przepisany w akademickim programie studjów poszczególnych nauk. Komisja egzaminacyjna może dopuszczać do egzaminu osoby, które ukończyły w zupełności inny wydział którejś ze szkół akademickich.

Wyjątkowo, aż do odwołania, dopuszczone będą mogły być osoby, które, prócz wymagań pod a), wykażą się ukończeniem co najmniej 6-klasowej szkoły średniej przed rokiem 1915, 3-letnią praktyką nauczycielską w szkolnictwie i ukończeniem 3-letniego naukowego kursu dokształcającego w państwowych instytucjach pedagogicznych lub w podobnych zakładach prywatnych, uznanych przez ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego za stojące na odpowiednim poziomie. W innych wypadkach dopuszczenie do egzaminu będzie możliwe za zezwoleniem ministra oświaty, udzielonem na wniosek komisji egzaminacyjnej.

Do wypracowań klauzurowych i egzaminu naukowego ustnego dopuszczeni być mogą kandydaci, którzy, odpowiadając wszystkim poprzednim warunkom, wykażą się nadto pomyślnym wynikiem wypracowania domowego. Do egzaminu pedagogicznego dopuszczeni być mogą kandydaci, którzy, odpowiadając warunkom, poprzednio wymienionym, wykażą się zdaniem z wynikiem pomyślnym egzaminu naukowego, a nadto ukończeniem studjum pedagogicznego w państwowym instytucie pedagogicznym lub takiegoż studjum w uniwersytecie, albo też przynajmniej dwuletnią praktyką nauczycielską, odbytą po zdaniu egzaminu naukowego.

Podanie o dopuszczenie do egzaminu wnosi się na piśmie do „państwowej komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich", wymieniając przedmioty egzaminacyjne, oraz dołączając życiorys, dokumenty osobiste i opłatę w wysokości, oznaczonej w osobnem zarządzeniu. O dopuszczeniu do egzaminu naukowego i pedagogicznego rozstrzyga komisja egzaminacyjna. Od jej orzeczenia wolno odwołać się do ministra, który rozstrzyga ostatecznie. Kandydat, który zdał pomyślnie egzamin naukowy, otrzymuje zaświadczenie tymczasowe; po zdaniu egzaminu pedagogicznego otrzymuje dyplom nauczyciela szkół średnich, w zakresie wymienionych w nim przedmiotów.

Minister może na wniosek komisji egzaminacyjnej, opartej na opinji egzaminatorów odnośnych przedmiotów, uwolnić kandydata w całości lub w części od egzaminu naukowego — w razie wykazania się przezeń kwalifikacją naukową w sposób niewątpliwy, albo od egzaminu pedagogicznego — w razie wykazania wybitnego uzdolnienia zawodowego w ciągu dłuższej praktyki nauczycielskiej.

Nauczyciele szkół średnich ogólno-kształcących lub seminarjów nauczycielskich, którzy ukończyli przy państwowym instytucie pedagogicznym w Warszawie trzyletni kurs naukowy, względnie dwuletni kurs pedagogiczny, lub też dwuletnie studjum pedagogiczne dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych, mogą aż do dalszego zarządzenia — uzyskiwać kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich przez zdanie egzaminu przed państwową komisją egzaminacyjną przy państwowym instytucie pedagogicznym w Warszawie.

Do uzyskania kwalifikacji zawodowej do nauczania śpiewu i muzyki w szkołach średnich ogólno-kształcących i seminarjach nauczycielskich, wymagany jest — aż do dalszego zarządzenia — egzamin przed państwową komisją egzaminacyjną dla kandydatów na nauczycieli muzyki we Lwowie.

Pogrzeb ofiar katastrofy samolotowej

Kraków, 17 kwietnia.

W niedzielę odbył się w Krakowie pogrzeb trzech ofiar strasznej katastrofy lotniczej i przy udziale nieprzeliczonych tłumów publiczności, które zajęły chodniki od szpitala garnizonowego, wzdłuż ulic Długiej, Basztowej, Lubicz i Rakowickiej aż do cmentarza.

Przy dźwiękach dwóch orkiestr wojskowych wyruszył olbrzymi kondukt, na czele którego postępowała kompanja honorowa 2-go pułku lotniczego; za nią niesiono przeszło 20 wieńców, uwitych z żywych kwiatów, jedliny i liści dębowych. Kondukt prowadził generalny kapelan załogi ks. Niezgoda w asystencji duchowieństwa. Następnie na karawanie wojskowym wieziono zwłoki śp. Ziarkowskiego, piekarza, za którym postępowała żona zmarłego, oraz dzieci i najbliższa rodzina. Za karawanem w pewnej odległości toczył się kadłub samolotu ubrany kirem i zielenią, a na nim wysoko w górze umieszczono dwie dębowe trumny ze zwłokami śp. por. Dąbrowskiego i pilota Stefankowa. — Kondukt zamykała najbliższa rodzina zmarłych, oficerowie pułku lotniczego, jenerał Górecki, komendant obozu warownego Becker, szef sztabu pułk. Kubin, wojewoda dr Gałecki, delegaci formacyj załogi krakowskiej, oraz nieprzeliczone tłumy publiczności.

Przy bramie cmentarnej trumnę śp. Ziarkowskiego poniósł na barkach jego koledzy, zaś trumny lotników piloci.

Zwłoki lotników po odprawieniu modłów złożono do grobu wojskowego, zaś zwłoki śp. Ziarkowskiego spoczęły na nowym cmentarzu.

Minister spraw wojskowych nadesłał na ręce prez. m. Federowicza telegram następującej treści:

„Głęboko wstrząśnięty katastrofą lotniczą, którą dotknięci zostali mieszkańcy Krakowa, przesyłam na ręce Pana wyrazy szczerego współbolewania i żalu z powodu tragicznego wypadku".

KRONIKA

Kraków, 17 kwietnia.

OBCHÓD 3-GO MAJA W KRAKOWIE. W ostatnich dniach ukonstytuował się ściślejszy komitet obywatelski celem ułożenia programu uroczystości rocznicy konstytucji 3-go maja. W skład komitetu wchodzą przedstawiciele władz miejskich, wojewódzkich, szkolnych i wojskowości. W programie obchodu przewidziane jest uroczyste nabożeństwo na dziedzińcu arkadowym Wawelu.

MARSZAŁEK FOCH PRZYBĘDZIE DO KRAKOWA. Marszałek Foch, który przybywa do Polski na uroczystość odsłonięcia pomnika ks. Poniatowskiego w Warszawie w dniu obchodu 3-go maja, odwiedzi następnie Kraków i zabawi trzy dni 13, 14 i 15 maja w naszem mieście. Specjalny komitet czyni przygotowania około ułożenia programu przyjęcia marszałka Focha w Krakowie.

PROFESOR EMIL BOURGEOIS, członek Instytutu Francji, wygłosi w Uniwersytecie Jagiellońskim cztery wykłady p. t. „La conquête prussienne ses étapes" w dniach 20, 21, 23 i 24 kwietnia. Pierwszy wykład odbędzie się w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego o godz. 4½ po południu punktualnie.

PROTEKTORAT NAD RAUTEM NA „DOM MŁODZIEŻY" objęli: wojewoda krakowski dr K. Gałecki, prezes Akademji Umiejętności dr Kazimierz Morawski i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego dr Władysław Natanson. Zaproszenia wydaje Biuro prezydjalne Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego (ul. Rakowicka 27).

STRAJK ARTYSTÓW TEATRU OPERA I OPERETKA trwa w dalszym ciągu. Wczoraj w prezydjum miasta wicepr. Rolle odbył dłuższą naradę z dyr. Polleńskim i przedstawicielami zespołu artystów operowych, do ugody jednak na razie nie doszło. W niedzielę i wczoraj w poniedziałek przedstawienia w teatrze Opera i Operetka nie odbyły się, również i dzisiaj przedstawienia nie będzie. Jak się dowiadujemy, strajk ma być w najbliższych dniach zlikwidowany.

STRAJK PIEKARZY. Wczoraj wybuchł w Krakowie strajk czeladzi piekarskiej. Jak donosiliśmy, czeladnicy zażądali 33% podwyżki do dotychczasowych zarobków, na co majstrowie się nie zgodzili. Wczoraj tylko niektóre piekarnie wypiekały chleb i bułki, pieczywa wiedeńskiego wogóle nie było. Właściciele piekarń zapowiadają, że w dniu dzisiejszym pieczywa nie braknie, mimo trwającego strajku. Zaznaczyć należy, że przy poprzednim strajku czeladzi, taką samą obietnicę postawili właściciele piekarń, jednak niestety pieczywa wcale nie było, obawiać się więc należy, że i teraz go nie będzie.

Wczoraj wieczorem właściciele piekarń odbyli zebranie na „Kotłowem", na którem uchwalili nie uwzględnić żądań czeladzi.

Piekarnia miejska po jednodniowym strajku robotników, uruchomioną zostaje w dniu dzisiejszym, gdyż miejskie biura aprowizacyjne nie mogą dopuścić do tego, by zakłady dobroczynne i instytucje społeczne oraz zakłady miejskie i uboga ludność pozbawione były tańszego chleba, i zmuszone koniecznością uwzględniło żądaną podwyżkę robotników. Wypieczony chleb dostarczy piekarnia miejska w dniu dzisiejszym w pierwszym rzędzie zakładom dobroczynnym i instytucjom miejskim, a następnie sklepom.

W dniu wczorajszym nad ranem grupa strajkujących czeladników piekarskich usiłowała przeszkodzić pracy w piekarni Kręciny przy pl. Matejki. Demonstranci wybili kilka szyb w oknach. Policja zabezpieczyła pracujących.

PRZECIW LICHWIE W RESTAURACJACH I KAWIARNIACH. Jak się dowiadujemy, wydział III b magistratu dla spraw handlowych, po zrewidowaniu cenników w restauracjach i kawiarniach przygotował już odpowiednie wnioski na komisję cennikową. Równocześnie magistrat zwrócił się do zarządów wszystkich większych miast w Polsce o zakomunikowanie prezydjum m. Krakowa, czy i jakich sposobów używają zarządy innych miast dla przeciwdziałania lichwie panoszącej się w restauracjach i kawiarniach. Dotychczas nadesłał odpowiedź magistrat m. Warszawy, że kwestje cennikowe leżą w kompetencji komisarza rządowego, który nie omieszka w najbliższym czasie zawiadomić magistrat krakowski o sposobach swej akcji na terenie Warszawy.

NISZCZENIE ŁAWEK NA PLANTACH. Od pewnego czasu niewyśledzeni złoczyńcy niszczą systematycznie ławki na plantach tak, że w niedalekiej przyszłości znikną one zupełnie. W roku b. zezwolił magistrat prywatnemu przedsiębiorstwu na ustawienie krzesełek wzdłuż ścieżek plantacyjnych. Krzesełka te również padają ofiarą wandalskich wybryków niewyśledzonych sprawców, urządzających sobie po krzesłach formalne wyścigi. W przeciągu niedługiego czasu kilkadziesiąt tych krzeseł okazało się nie do użycia.

Magistrat zwraca się do ogółu mieszkańców o opiekę nad ławkami i krzesełkami na plantach.

ZWIĄZEK STRZELECKI przystąpił do tworzenia oddziałów żeńskich i organizowania kobiet do służby pomocniczej dla armji w myśl specjalnych programów i instrukcyj, wydanych przez naczelne władze Związku w porozumieniu z ministerstwem spraw wojskowych. Praca kobiet w Związku Strzeleckim dzieli się na szereg działów służby pomocniczej. Obowiązkiem więc każdej obywatelki-Polki wszystkich warstw jest powiększyć szeregi tych, które już rozpoczęły tę pracę i prowadzić ją będą nadal dla dobra państwa i ojczyzny. Informacyj udziela i zapisy przyjmuje referentka pracy kobiet przy Komendzie okręgu Zw. Strzeleckiego w Krakowie, Florjańska 53, we środy i piątki między godz. 7—8 wieczorem.

KARY ZA ZWŁOKĘ W PŁACENIU PODATKÓW. Izba skarbowa w Krakowie zwraca uwagę interesowanych, że z dniem 26 kwietnia br. wchodzi w życie ustawa o karach za zwłokę, w razie nieuiszczenia w terminie płatności podatków, opłat stemplowych i alienacyjnych oraz dodatków samorządowych do tych podatków i opłat w wysokości 10% miesięcznie oraz o podwyższonych znacznie kosztach egzekucyjnych. O obowiązku uiszczenia kar za zwłokę w pełnej ustawowej wysokości nie zwalnia płatnika udzielenie przez władzę skarbową zwłoki lub rat do spłaty zaległości.

WYCIECZKI MŁODZIEŻY SZKOLNEJ, zjeżdżającej z całej Polski do Krakowa, Wieliczki, Ojcowa i Zakopanego w maju, czerwcu i lipcu przyjmuje sekcja wycieczkowa Krak. Ogniska naucz. i dostarcza im noclegów, aprowizacji i przewodników. Wymagane jest zgłoszenie wycieczki na dwa tygodnie przed jej przyjazdem do Krakowa. Zapytania o informacje w sprawie kosztorysu i programu należy skierowywać pod adresem sekcji wyciecz. w Krakowie (Rynek gł. 29, II p.). Na odpowiedź należy załączyć kopertę zaadresowaną i opłaconą.

TOWARZYSTWO OSIEDLI URZĘDNICZYCH rozpoczęło budowę domu trzechpiętrowego o 15-tu mieszkaniach trzechpokojowych przy Alei Słowackiego w Krakowie. Członkowie Towarzystwa, reflektujący na wynajęcie w tym domu mieszkania, zgłaszać się mogą po informacje u członka dyrekcji Towarzystwa inż. H. Albrechta, radcy budownictwa w dyrekcji robót publicznych (Kraków, Krzysztofory, tel. Nr 3431) w poniedziałki, środy i piątki między godz. 12 a 2 w południe.

OLBRZYMIE NADUŻYCIA POCZTOWE W WARSZAWIE. Dyrekcja poczt i telegrafów w Warszawie przesyła nam zawiadomienie, że informacja, powtórzona przez nas za warsz. „Kurj. Czerw.", jakoby na poczcie głównej w Warszawie popełniono olbrzymie nadużycia, jest z palca wyssaną. Żadnych nadużyć, ani aresztowań urzędników pocztowych nie było.

WŁAMANIE DO BUDYNKU SZKOLNEGO. W nocy z soboty na niedzielę nieznani sprawcy dostali się do budynku szkolnego przy ul. Szujskiego 2, poobrywali zamki przy kilku szafach i skradli skrzypce wartości 1 miljona marek, oraz około 15.000 mk. gotówką, poczem zbiegli.

UJĘCIE ZŁODZIEJA. Wczoraj nad ranem przytrzymano na moście podgórskim Adama Stachurę, który niósł męskie futro i nakrycie stołowe na 6 osób. Przytrzymany nie mógł wytłumaczyć się z posiadania tych rzeczy, wobec czego został aresztowany. W ciągu przedpołudnia stwierdzono, że rzeczy odebrane od Stachury pochodziły z kradzieży z włamaniem, dokonanej ubiegłej nocy do sklepu Heleny Nuessenbaumowej, przy ul. Mostowej 2. Rzeczy zwrócono poszkodowanej.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

KOLLEGJUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH — (Rynek gł. A-B 39) wtorek, 17 bm. Przecław Smolik: Tołstoj i Dostojewski; środa, 18 bm. dr Adolf Klęsk: Problem seksualny w czasach obecnych; piątek, 20 bm. Dr Melanja Grafczyńska: Brahms (z ilustr. muz.); niedziela, 22 bm. Antoni Waśkowski: Wieczór autorski; poniedziałek, 23 bm. ks. prof. Fel. Hortyński: Filozofja Bergsona. Początek o godz. 7 wieczór.

W „SALONIE" ZWIĄZKU ARTYSTÓW PLASTYKÓW (Dom artystów plac św. Ducha) wystawiono dzieła Axentowicza T. „Rusinka", Malczewskiego J. „Modelka", Matejki Jana „Rysunki portretowe", Koeniga „Studjum żyda", Buszka J. „Kwitnąca łąka", Olesa A. „Wawel", Fałata J. „Pejzaż z Bystrej", Hofmanna Wl. „Dziewczynka", „Madonna", Rembowskiego J. „Dziewczynka", Stasiaka L. „W kruchcie klasztornej", Filipkiewicza St. „Pejzaż", Filipkiewicza M. „Morze".

WALNE ZGROMADZENIE SEKCJI WIOŚLARSKIEJ Akademickiego Związku Sportowego w Krakowie odbędzie się dnia 18 bm. (środa) o godz. 6 wieczór w budynku własnym przy ul. Zwierzynieckiej 48. Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie z działalności. 2) Wybór nowego wydziału. 3) Otwarcie sezonu.

Z kraju i ze świata

WALKA Z DROŻYZNĄ. Z Warszawy donoszą 15 bm.: Wczoraj z inicjatywy oddziału walki z lichwą przy komisarjacie rządu pod przewodnictwem komisarza Anusza odbyła się narada przedstawicieli 63 organizacyj kupców, przemysłowców i spożywców w sprawie walki z drożyzną. Po 4-godzinnej dyskusji zapadła, przyjęta wszystkiemi głosami przeciw 1 głosowi delegata C. T. R., uchwała następująca:

Zebrani wyrazili pogląd, że racjonalne zwalczenie drożyzny jest niemożliwe bez zniesienia uchwały sejmowej, zwalniającej od wszelkiej odpowiedzialności producenta rolnego i bez absolutnego zakazu wywozu artykułów pierwszej potrzeby za granicę.

1) Wobec tego zebrani zwracają się do rządu o wystąpienie do Sejmu z wnioskiem reasumcji uchwały, zwalniającej jedynie tylko producenta rolnego od wszelkiej odpowiedzialności i wszelkiej ingerencji rządu za stosowanie nadmiernych cen za swe produkty.

2) Komisarz do walki z drożyzną ma obowiązek wyzyskać swoje uprawnienia w kierunku przeciwstawienia się podwyższaniu cen, taryf kolejowych, akcyz i kredytów.

Rezolucje te wręczono prezydentowi Rady ministrów, marszałkowi Sejmu i komisarzowi nadzwyczajnemu do walki z drożyzną.

WIADOMOŚCI OSOBISTE Z WARSZAWY. — „Kurjer Polski" donosi: Prezes socjalistycznego Związku parlamentarnego poseł Norbert Barlicki wyjechał przez Gdańsk i Kopenhagę do Stanów Zjednoczonych. W czasie dwumiesięcznej nieobecności pracami klubu P. P. S. kierować będzie poseł Moraczewski.

Naczelnik wydziału prasowego, minister pełnomocny Targowski, powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

Prezes Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 16 marca 1923 r. zwolnił ze służby państwowej Macieja Biesiadeckiego, byłego komisarza Rzeczypospolitej polskiej w Gdańsku.

PRZEJĘCIE PRZEZ MINISTERSTWO SKARBU AGEND ZAOPATRZENIA INWALIDÓW WOJENNYCH. „Monitor Polski" z dnia 13 bm. ogłasza rozporządzenie, na podstawie którego agendy przyznawania, wymierzania i wypłaty należności pieniężnych, przypadających inwalidom wojennym i pozostałym po nich, rodzinie poległych i zmarłych, należeć będą do zakresu działania ministra skarbu. Dotychczas sprawy te należały do kompetencji ministra spraw wojskowych.

ZJAZD PRZEDSTAWICIELI MIAST W SPRAWIE TEATRÓW. Z Warszawy donoszą 15 b. m.: Wczoraj po południu w magistracie odbył się zjazd przedstawicieli miast, które posiadają własne teatry, bądź też prowadzą teatry na własny rachunek. W zjeździe, oprócz przedstawicieli magistratu warszawskiego, biorą udział delegaci władz miejskich z Krakowa, Lwowa, Poznania, Grudziądza, Torunia i t. d. Celem zjazdu jest ustalenie jednolitego stanowiska władz miejskich przy zawieraniu na przyszły sezon kontraktów z zespołami artystycznemi.

WYNIK KONKURSU NA OKŁADKĘ. Z Warszawy donoszą 14 bm.: Ogłoszony przez Książnicę polską Tow. nauczycieli szkół wyższych konkurs na projekt okładki do książki szkolnej, wydał bardzo obfity plon. Nadesłano bowiem ze wszystkich dzielnic Polski 311 prac. Sąd konkursowy udzielił 7 nagród, a to. I nagrodę p. Zygm. Bojańczykowi (Warszawa), II nagrody p. Halinie Freudównie (Warszawa), Irenie Zimnalównie (Kraków), Stan. Ginwill-Piotrowskiemu (Warszawa), III nagrody p. M. Ziółkowskiemu (Kraków), Marji Jablińskiej (Kraków) i Z. Bojańczykowi (Warszawa).

Dziś w południe w lokalu redakcyjnym Książnicy Polskiej (ul. Warecka 14) odbyło się otwarcie wystawy wszystkich prac, nadesłanych na konkurs, przy udziale zaproszonych gości.

EGZAMINA WSTĘPNE DO SZKOŁY MORSKIEJ W TCZEWIE. Ministerstwo przemysłu i handlu komunikuje, że w roku bieżącym egzamina wstępne do szkoły morskiej w Tczewie odbywać się będą w dwóch terminach, a mianowicie: dnia 22 kwietnia rozpoczną się egzaminy dla maturzystów i eksternów, zaś 10 lipca dla wszystkich, posiadających świadectwo o ukończeniu 6 klas szkoły średniej.

SEMESTR LETNI W POLITECHNICE GDAŃSKIEJ. „Gaz. Gdańska" donosi: Wpisy na semestr letni w gdańskiej politechnice już się rozpoczęły i trwają do końca kwietnia. Podania o przyjęcie należy jak najśpieszniej wnosić, a w razie odmowy ze strony władz politechniki natychmiast donieść o tem albo „Bratniej Pomocy" studentów Polaków politechniki gdańskiej, albo jeneralnemu komisarzowi Rzeczypospolitej polskiej w Gdańsku, podając liczbę odmownego pisma z politechniki. Do podania należy dołączyć: świadectwo dojrzałości wzgl. uwierzytelniony odpis, metrykę urodzin, świadectwo moralności. Wszystkie dokumenty z uwierzytelnionem niemieckiem tłumaczeniem.

WIELKA DEFRAUDACJA. Wychodzący w Łodzi „Głos Polski" donosi, że wykryto tam miljardową defraudację, dokonaną przez agenta jednego z członków zarządu nowego Banku francusko-belgo-polskiego p. Flache. Agent ten zainkasował 30.000 f. szt., należnych za bawełnę, którą dostarczał p. Flache kupcom łódzkim. Suma zdefraudowana w markach polskich wynosi około 6 miljardów.

PASEK TYTONIOWY. Z Łodzi donoszą: Organa urzędu śledczego w Łodzi wykryły w składach Północnego Twa Transportowego 40 skrzyń wyrobów tytoniowych, które tam przechowywane były od 20 lutego w celach paskarskich. Dochodzenie ustaliło, iż właścicielem tytoniu jest Mordke Szajbe, i że wartość tytoniu wynosi 60 miljonów mk. Sprawę tą urząd śledczy skierował do referatu walki z lichwą, który akta przesłał prokuratorowi przy sądzie okręgowym. Sąd okręgowy polecił zakwestjonowany tytoń sprzedać, a sumę uzyskaną złożyć do depozytu sądowego aż do czasu rozprawy.

STRASZNA UCZTA W PŁOMIENIACH. Z Łodzi donoszą: W Ozorkowie, w zagrodzie, będącej własnością Mikołaja Banasiaka, wybuchł onegdaj gwałtowny pożar, w którym zginęło ośmiu ludzi. Pożar powstał w mieszkaniu na pierwszem piętrze u niejakiego M. Przybylaka, do którego na suta libację zjechali się liczni goście z Łodzi i Ozorkowa. Z niewiadomej przyczyny wybuchł pożar i tak szybko objął całe piętro, drzwi i okna mieszkania Przybylaka, że nawpół przytomni biesiednicy mimo rozpaczliwych usiłowań nie mogli opuścić płonącego domu. Ze znajdujących się w mieszkaniu kilkunastu osób zaledwie pięć zdołało umknąć, w płomieniach zginął natomiast gospodarz mieszkania M. Przybylak, jego brat Stefan, wraz z żoną, córką i synem, oraz 3 inne kobiety, których zwłoki zupełnie zwęglone wydobyto po ugaszeniu pożaru. Spaleniu uległo całe piętro domu i obora.

WIEC PROTESTACYJNY WE LWOWIE odbył się w niedzielę staraniem zjednoczonych organizacyj narodowych przeciwko zbrodni bolszewickiej, popełnionej na ks. prałacie Butkiewiczu. — W wiecu brało udział około 20 tysięcy osób. Przemawiali: prezes „Sokoła" dr Borowiec i senatorka Szebeko która w tym celu przyjechała z Warszawy. Równocześnie w innych punktach miasta przemawiali: ks. Sadowski i akademik Stroński. Po powzięciu rezolucji, potępiającej mord i odśpiewaniu „Roty", udała się deputacja do wojewody pod przewodnictwem p. Szebeko i przedłożyła mu powziętą rezolucję, którą wojewoda przyobiecał zakomunikować władzom centralnym w Warszawie. Porządek nigdzie nie został zakłócony.

WYJAZD LWOWSKIEGO CHÓRU TECHNICKIEGO DO JUGOSŁAWJI. Dnia 18 bm. wyjeżdża wycieczka lwow. chóru techn. do Jugosławji i Bułgarji. Wycieczka poza celem koncertowym, ma za zadanie bliższe zapoznanie się i nawiązanie przyjaznych stosunków z tamtejszą młodzieżą. — Wszelkie przygotowania zostały pomyślnie załatwione dzięki chętnej pomocy ze strony wszystkich władz. Jedynie ministerstwo kolei żelaznych odmówiło zniżki kolejowej na tak krótkiej przestrzeni. Mimo to Towarzystwo pokrywa koszta podróży w kraju a dalej korzysta ze zniżek państw Rumunji, Bułgarji i Jugosławji. W planie jest zwiedzenie miast następujących: Belgrad, Zagrzeb, Maribor, Lublana, Nisz, Sarajewo, Raguza, Osiek i Subotice. W dniu 3 maja bierze Towarzystwo udział w uroczystości, urządzonej staraniem poselstwa polskiego i Towarzystwa polsko-bułgarskiego w Sofji. Dochód z koncertów przeznaczony na budowę II domu techników we Lwowie. Wycieczkę prowadzi prof. dr Kasper Weigel, kurator Towarzystwa, Załuski Tadeusz, prezes Twa i dr Stanisław Schmidt, kier. art.

STRAJK W TEATRACH LWOWSKICH. W niedzielę w teatrach miejskich we Lwowie wybuchł strajk chórzystów i członków orkiestry. Strajk ma podłoże ekonomiczne. Przedstawienie w teatrze „Nowości" odbyło się przy fortepjanie.

W sprawie tej telefonują nam ze Lwowa: Strajk chórzystów i członków orkiestry potrwa prawdopodobnie jeszcze kilka dni, ponieważ załatwiony być może przez komisję teatralną Rady miejskiej, której przewodniczący wiceprezydent miasta dr Chlamtacz przyjedzie do Lwowa dopiero we środę.

ARESZTOWANIE ADWOKATA WE LWOWIE (Tel. wł.). Dziś aresztowany został we Lwowie adwokat dr Edmund Hirschsprung za usiłowane przekupstwo urzędników wojskowych.

POŻAR W SALI KONCERTOWEJ. Z Wiednia donoszą 15 bm.: Wczoraj w wielkiej sali koncertowej (Konzerthaussaal) podczas drugiego aktu opery Glucka „Orfeusz i Eurydyka" stanęła w płomieniach kurtyna a płomienie sięgały do plafonu. Dym zaczął wypełniać widownię. Publiczność w panice tłoczyła się ku wyjściom. Strażacy z galerji zaczęli jednak uspokajać publiczność, która wróciła na swoje miejsca. Straż ogniowa ugasiła pożar, który powstał, jak się zdaje, skutkiem krótkiego spięcia. Przedstawienie skończyło się z jednogodzinnem opóźnieniem.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES HISTORYKÓW. Z Brukseli donoszą: Międzynarodowy kongres historyków zakończył się w niedzielę. W kongresie brało udział 900 uczonych. Z delegatów polskich profesor Dembiński, Handelsman i Grabowski weszli w skład prezydjum.

SALA POLSKA W MUZEUM W SAN FRANCISCO. Celem uczczenia pamięci Kalifornijczyków poległych podczas wojny światowej, przystąpił Amerykanin p. Spreckels do budowy monumentalnego gmachu muzealnego w porcie Lincolna w San Francisco. W muzeum tem będą się znajdowały sale poświęcone sztuce: francuskiej, polskiej, belgijskie, greckiej i serbskiej. Zbiory polskie mieścić się będą na honorowem miejscu tuż obok sali Rodina. Obecnie zarząd muzeum zwrócił się do rządu polskiego z prośbą o dostarczenie dzieł sztuki do sali polskiej.

Departament sztuki — jak z Warszawy donoszą — w porozumieniu z ministerstwem spraw zagranicznych powoła do życia komitet obywatelski, któremu powierzy akcję w tej sprawie.

POŻAR W STAJNI WYŚCIGOWEJ. W miejscowości Jonstown w Ameryce północnej zniszczył pożar stajnię wyścigową Harry'ego Sinclaira. — W płomieniach zginęło 60 koni wyścigowych, wartości jednego miljona dolarów.

PROGNOZA NA WTOREK. Przeważnie pochmurno, miejscami deszcz, chłodniej, silniejsze wiatry w kierunku północnym.

MIANOWANIA. Prezydent Rzeczypospolitej zamianował dra Stanisława Juljana Kościałkowskiego nadzwyczajnym profesorem historji polskiej na wydziale humanistycznym w uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie.

„Monitor Polski" ogłasza nominację dra Jana Tokarza, emerytowanego prokuratora, na stanowisko prezesa sądu okręgowego w Cieszynie.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali 4489 Wojciech Mądry; 4490 Pamięci Zosieńki Kolkiewiczówny; 4491 Józef Bilwin z Olchowa, pułk. huzarów a. a.; 4492—93 Zespół budowniczych w Krakowie, J. Bereta, S. Bianon, T. Gliński, A. Kramarski i W. Stupnicki; 4494 Pamięci Czesława Odrowąża z Krużlowy Pieniążka — córka Łucja; 4495 Władysław i Helena Jabłońscy z Cleveland Ohio; 4496 Antoni i Konstancja Jabłońscy Cleveland Ohio.

NA ODNOWIENIE KATEDRY I GROBÓW KRÓL. NA WAWELU złożono: „Górka" Tow. akc fabr. cementu w Sierszy 250.000 mk.; Anna Grabowska w Krakowie 5200 mk.; Seweryn Udziela w Krakowie 10.000 mk.; ks. Józef Nieć z Zebrzydowic 50.000 mk.; Stefan i Władysław Wysomirscy 200.000 mk., ks. prałat K. w Krakowie 100.000 mk.; Śląski Bank przemysł. w Bielsku 1,000.000 mk. i Związek spółdzielni jajczarskich „Jajo" 500.000 mk.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 4 atrakcyjna nowość Krzywoszewskiego „Historja nie z prawdziwego zdarzenia" z pp. Hańską, Brackim, Szymborskim, Niewiarowiczem i Grolickim w rolach głównych. „Historja" powtórzona będzie we czwartek 19 bm. i piątek 20 bm.

Wobec wielkiego powodzenia „Czupurka" wśród młodzieży i dzieci powtarza teatr tę barwną bajkę jutro po południu o godz. 6. Próby ze „Zmartwychwstania" K. H. Rostworowskiego są w pełnym toku. Obsadę „Zmartwychwstania" tworzą w rolach głównych pp. Nowakowski, Szymański (Mickiewicz), Kosmowska, Sosnowski, Jednowski, Mazarekówna, Kułakowski, Zbucki oraz cały mę-

ski zespół artystów. W scenach zbiorowych tłumu biorą udział uczenice i uczniowie miejskiej szkoły dramatycznej. „Zmartwychwstanie“ wchodzi na afisz w sobotę 21 bm.

Z TEATRU „BAGATELA“. „R. H. Inżynier“ B. Winawera z gościnnym występem Józefa Węgrzyna wchodzi na afisz „Bagateli“ we czwartek 19 b. m.

NAJBLIŻSZE KONCERTA „KRAK. BIURA KONC E. BUJAŃSKI“.

We czwartek 19 bm. sławny

KWARTET CZESKI SEVCIKA

który wywołał u nas sensacyjne niemal zainteresowanie.

W piątek, 20 bm. genjalna skrzypaczka

ALMA MOODIE.

W niedzielę, 22 bm. nasz znakomity mistrz-pianista

JÓZEF ŚLIWIŃSKI.

Bilety na powyższe koncerta są już do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Wtorek, 17 bm.: „Historja nie z prawdziwego zdarzenia“.
Środa, 18 bm.: „Czupurek“.
Czwartek, 19 bm.: „Historja nie z prawdziwego zdarzenia“.

TEATR „BAGATELA“.

Wtorek, 17 bm.: „Szkoła kokot“.
Środa, 18 bm.: „Szkoła kokot“.
Czwartek, 19 bm.: „R. H. Inżynier“.
Sobota, 21 bm. po poł.: „Szkoła kokot“; wieczorem „R. H. Inżynier“.
Niedziela, 22 bm. po poł.: „R. H. Inżynier“; wieczorem „R. H. Inżynier“.
Poniedziałek, 23 bm.: „R. H. Inżynier“.
Wtorek, 24 bm.: „R. H. Inżynier“.
Środa, 25 bm.: „R. H. Inżynier“.
Czwartek, 26 bm.: „R. H. Inżynier“.

Teatr im. J. Słowackiego

„HISTORJA NIE Z PRAWDZIWEGO ZDARZENIA“.

Komedja w 4 aktach Stefana Krzywoszewskiego.

Nie po raz pierwszy dowiódł autor „Aktorek“, że jest pisarzem nawskróś teatralnym. Wzorując się na metodach francuskich, stara się zawsze połączyć pierwiastek sensacyjności z analizą psychiczną i obserwacją, a złączenie tych dwóch czynników ręką doświadczonego pisarza, znającego teatr, jak niewielu współczesnych, rozwiązuje zwykle tajemnicę powodzenia jego utworów.

Motyw, który tworzy kanwę „Historji nie z prawdziwego zdarzenia“, jest niezwykle oryginalny i interesujący. Jest to śmiały rzut myśli w dziedzinę psychologji skojarzoną z próbą zaspokojenia ciekawości snobistycznego kabotyna, pragnącego dowiedzieć się, co o nim myśli najbliższe otoczenie, a w pierwszym rzędzie kochająca go kobieta. Próba istotnie ryzykowna — tylko dzięki przypadkowi daje bohaterowi moralny triumf. Mogłaby się skończyć jednak w sposób sprzeczny z intencjami autora, któremu w tym wypadku talent konstrukcyjny w rozplątywaniu dramatycznego węzła ze skuteczną przychodzi pomocą.

Literat Świrski, bohater sztuki, wystawia na ryzykowną próbę swą żonę, kilku najbliższych przyjaciół, oraz dalsze otoczenie inscenizując kryminalistyczny eksperyment. Matka jego, bawiąc w Tatrach w towarzystwie niejakiego Knurskiego, który w celach majątkowych usiłował ją opanować, przekonawszy się o niskich pobudkach człowieka, któremu zaufała, popełnia samobójstwo, rzucając się z balkonu swego mieszkania w tonie Morskiego Oka. Świrski był tragedji tej świadkiem i uczestnikiem — pragnął jej zapobiec, ale przybył za późno! W ręku jego pozostało jedynie pismo zmarłej, w którem przyznaje się do samobójstwa i majątek zapisuje synowi. Świrski korzysta z tego zagadkowego splotu zdarzeń i gdy Knurski w kilka dni potem zjawia się w domu teścia jego z żądaniem oddania mu połowy majątku, rzekomo przyrzeczonego mu przez zmarłą, grożąc w przeciwnym razie oskarżeniem Świrskiego o zepchnięcie matki do jeziora — postanawia dać wolny bieg wypadkom. Testament matki, będący dowodem niewinności swej, wręcza przyjacielowi, zastrzegając, aby pod żadnym warunkiem dokumentu tego nie oddawał z rąk, dopóki on sam tego nie zażąda. Następuje oskarżenie Świrskiego, popierane przez odpalonego Knurskiego. Świrski kategorycznie odmawia wyjaśnień — zostaje oskarżony o najstraszniejszą zbrodnię matkobójstwa i los jego wisi na włosku. W ostatniej chwili zjawia się u prokuratora przyjaciel Masowicz z dokumentem, rehabilitującym oskarżonego. Świrski zostaje uwolniony, Knurski, przekonany o wymuszenie, dostaje się pod klucz, a bohater konfliktu wychodzi po tak ryzykownym eksperymencie niezupełnie zadowolony, wyniósłszy przekonanie, że nawet najbliższa sercu jego osoba nie miała w przełomowych chwilach absolutnej pewności co do jego niewinności.

Ze stanowiska teatralnego sztuka niesłychanie ciekawa, w ujęciu problemu, przeprowadzona zręcznie w 4 aktach akcji, utrzymującej widownię w niesłabnącem napięciu ciekawości — wymaga doskonałej obsady ról, z których każda, jak zwykle u Krzywoszewskiego, niesie popis aktorski, godny artystycznego wysiłku.

Pod tym względem obsada krakowska niezupełnie przystosowała się do intencyj autora, który rozłożył tu hojnie różne rodzaje i nuanse psychologiczne, przerzucając je od dramatu do groteski, od sentymentu do wysokiego napięcia dialektyki.

Tego umiejętnego wydobycia powyższych pierwiastków brakło niektórym wykonawcom. P. Bracki w odpowiedzialnej roli Świrskiego usiłował skoncentrować wymagane rysy bohaterstwa i snobizmu, ale w całości przesadził w akcentach dramatycznych w akcie pierwszym i z miejsca skrzywił linję psychologiczną bohatera-kabotyna. P. Hańska w roli Haliny dała dużo sentymentu i szczerości, ale psychicznie nie zdołała pogłębić postaci żony w stopniu wymaganym. Doskonałym w swej powściągliwości i zręcznym, dialektycznym tonie był p. Grolicki. P. Krasnowiecki zmagał się bohatersko z niewdzięczną rolą szantażysty Knurskiego.

Okrasą zespołu były role drugoplanowe epizodyczne, w których świetne sylwety zarysowały panie Modzelewska i Zaleska, oraz pp. Szymański, Szymborski, Niewiarowicz, Działoń, Dobiesław i Senowski. W. Pr.

Ze sportu

Kraków, 17 kwietnia.

ROZGRYWKI O MISTRZOSTWO OKRĘGU KRAKOWSKIEGO.

W niedzielę rozgrywano dalsze zawody o mistrzostwo okręgu krakowskiego. Cracovia walczyła z bielskim Sturmem. Wisła z Wawelem, a Jutrzenka w Bielsku z B. B. S. V. Stan mistrzostw przedstawia się obecnie następująco: na pierwszem miejscu kroczy Wisła z 8 punktami, następnie idą Cracovia i Wawel, którzy posiadają po 4 punkty, dalej Jutrzenka 3 punkty, B. B. S. V. 2, a Sturm 1 punkt.

C r a c o v i a - S t u r m 12:0 (3:0). Przygniatająca przewaga Cracovii. Cracovia przychodzić poczyna do dawniejszej formy. Znakomicie pracowała u niej pomoc z Cikowskim na czele i obrona. Niezrównanym był Szperling na lewem skrzydle, jak również bardzo dobrym Zimowski na prawem. Center napadu, p. Kałuża, nie wysilał się zbytnio na forsowanie się naprzód. Ducha gry wlać zdołał w łączników p. Gintel, który po zejściu — po pauzie — Kałuży z boiska, zastąpił go na centrze napadu. Gra odtąd stała się żywiołowa, a ataki huraganem następowały na bramkę Sturmu. Szereg strzelonych dla Cracovii bramek zainicjował Gintel z karnego. Następną z rogu zcentrował Szperling, Cikowski strzelił, bramkarz wypuścił z rąk, a nadlatujący Chruściński posłał ją nieuchronnie w siatkę. Trzecią zplasował Szperling podanego do Reymana, który strzelił w prawy róg. Po pauzie już w 1 m. zdobywa Szperling z paesingu czwartą bramkę. Piątą strzela w 14 m. Gintel z podania Zimowskiego, a szóstą z kombinacji Reyman-Gintel-Chruściński strzela w 15 m. Siódmą w 23 m. strzela Szperling z karnego. W 24 m. z centry Zimowskiego, którą przepuszcza Gintel dla Chruścińskiego, strzela ten ostatni ósmą bramkę. Dziewiąta pada w 24 m. z passingu Gintla, a dziesiąta w 31 m. z przeboju Chruścińskiego, który pod bramką podał piłkę w tyle stojącemu Gintlowi, a ten strzelił do bramki. W 25 m. róg: bije Szperling—Cikowski do bramki. W 38 m. znowu róg: podaje Szperling, a Cikowski ślicznie główkuje dwunastą bramkę. — Sędziował p. Molkner — słabo

W i s ł a — W a w e l 4:0 (3:0). Gra momentami interesująca, prowadzona była fair. Do pauzy widoczna przewaga Wisły. Wawel hołduje długiemu, aż nadto długiemu, podawaniu piłki, kombinacji u niego prawie żadnej, ponadto napadowi brak szybkiej orjentacji. Po pauzie była gra początkowo otwarta, później, stroną częściej atakującą, był Wawel, rezultatu jednakowoż żadnego osiągnąć nie zdołał. Pierwszą bramkę dla Wisły strzelił Reyman. drugą, podaną z rogu przez Marcinkowskiego, strzelił Kowalski, trzecią z przeboju zdobył znowu Reyman, a czwartą strzelił Adamek. — Zawody prowadził bardzo dobrze p. Lustgarten.

B. B. S. V. — J u t r z e n k a (w Bielsku) 0:0.

INNE WYNIKI.

L w ó w. Pogoń—Rewera (Stanisławów) 8:0. Polonja—Czarni 4:2.

W a r s z a w a. Polonja—Legja 2:0. Warszawianka—A. Z. S. 1:0.

Praga. Sparta—1 F. C. Nürnberg 1:0 (0:0).

Wiedeń. Zawody międzypaństwowe Austrja—Włochy skończyły się remisowo 0:0. Zawodom przypatrywało się z górą 80 tysięcy widzów. Między innymi przypatrywali się zawodom kanclerz Seipl, prezydent Seitz i członkowie poselstwa włoskiego.

Budapeszt. Ujpesti—M. T. K. 2:0 (Niespodzianka!). F. T. C.—Vivo 0:0. B. T. C.—Vasas 2:1. Töreckves—III Obwód 3:0.

Zurych. S. V. Fürth—F. C. Zurich 4:3. S. V. Fürth—Blue Star 8:1.

Londyn. Zawody piłki nożnej w Glasgowie między reprezentacyjnemi drużynami Anglji i Szkocji zakończyły się wynikiem **2:2.**

Zawody w Vrexham między drużynami Irlandji i Walji zakończyły się zwycięstwem Irlandji w stosunku **3:0.**

RUGBY.

Londyn. Dziś odbyły się w Vrexham zawody rugby między drużynami Francji i Irlandji. Zakończyły się one zwycięstwem Francji w stosunku 14:8

Z sali sądowej

O ZBRODNIĘ OSZCZERSTWA.

W senacie drugim przed sędzią Hubaczkiem miała się wczoraj odbyć rozprawa przeciw niejakiej Gołdasownie, oskarżonej przez ks. Sękowskiego i nauczycielkę Nowotnównę z N. Wiśnicza o zbrodnię oszczerstwa. Gołdasówna w śledztwie zeznała, że ks. Sękowski dał jej w swoim czasie zawiniątko ze zwłokami noworodka, pochodzącego rzekomo ze stosunku księdza z nauczycielką Nowotnówną i polecił jej zwłoki te zanieść pod chór do kościoła.

Badania lekarzy sądowych stwierdziły wykluczenie stosunku, a tem samem zbiły twierdzenia Gołdasównej.

Wczorajsza rozprawa nie odbyła się, gdyż Gołdasówna uchyliła się od przyjęcia wezwania sądowego na rozprawę. Sąd celem wyśledzenia miejsca pobytu Gołdasównej, rozesłał za nią listy gończe.

SKRYTOBÓJCZE MORDERSTWO.

Wczoraj odbyła się przed sądem przysięgłych w Krakowie rozprawa główna przeciwko Ludwikowi Jochymowi, staugretowi dworskiemu z Proszówek o zbrodnię skrytobójczego morderstwa.

Według oskarżenia oraz zeznań świadków, Jochym dopuścił się morderstwa na swej żonie w ten sposób, iż w nocy z 14 na 15 grudnia 1922 wywabił żonę z mieszkania na gościniec, w drodze zaś na moście znienacka uchwycił ją wpół i przez barjerę rzucił do wezbranej rzeki, gdzie Jochymowa utonęła.

Jak zeznali świadkowie, oskarżony Jochym oddawał się pijaństwu, a nadto utrzymywał bliższy stosunek z pokojówką dworską, żonę zaś katował, a nawet groził jej zabiciem.

Jochym przyznał się do zbrodni.

Po przeprowadzonej rozprawie oskarżony zasądzony został za zbrodnię zabójstwa na 10 lat ciężkiego więzienia.

Rozprawie przewodniczył s. s. dr Feil, wotantami byli s. s. dr Markiewicz i dr Konopacki; oskarżał prokurator dr Gniewosz, bronił adw. dr Lichtig.

Odroczenie rokowań o utworzenie większości

Warszawa, 16 kwietnia (Tel. wł.) Chwilowa przerwa w rokowaniach o nową większość wywołała tutaj zupełny zastój. **Klub Dubanowicza** wydał komunikat, w którym zaprzecza wszelkim wiadomościom o rzekomym rozłamie w tem stronnictwie.

Jak się jednak dowiadujemy, **rokowania dalekie są od sfinalizowania.** Ostatnio pos. Witos tak daleko się zaangażował, że trudno mu obecnie wybrnąć z sytuacji, **która stale nie przedstawia się różowo** dla stronnictw większości prawicowo-centrowej. W celu opanowania oporu ziemian wielkopolskich kolportowali ostatnio Piast i endecja wiadomości o przystąpieniu N. P. R. do większości. Jak się dowiadujemy, wiadomość ta **jest zupełnie nieprawdziwa** i chodziło tylko o pokazanie ziemianom, że nowa większość nie potrzebuje się liczyć z ich głosami. Czy rokowania skończą się rzeczywiście stworzeniem nowej większości, zobaczymy dopiero za kilka tygodni, **albowiem wszelkie pertraktacje w tym kierunku zostały wreszcie przerwane i odłożone do dnia 5 maja.**

ZIEMIANIE WOBEC ROKOWAŃ O WIĘKSZOŚĆ.

„Kurjer Polski“ dowiaduje się, że Wydział Rady Naczelnej organizacyj ziemiańskich, po wysłuchaniu referatu sen. Zdanowskiego, oświadczył się stanowczo przeciw omawianemu w Krakowie projektowi porozumienia się prawicy z P. S. L. (Piast) w sprawie reformy rolnej.

WYJAZD PRZEDSTAWICIELI PRASY POLSKIEJ DO RZYMU.

Warszawa, 16 kwietnia (AW). Dziś rano wyjeżdża z Warszawy do Rzymu delegacja przedstawicieli sprawy polskiej, w skład której wchodzą senatorowie **Jabłonowski i Koskowski**, posłowie **Zamorski i Dąbski**, oraz kilku dziennikarzy redakcyj warszawskich. Delegacja polska udaje się do Rzymu na zaproszenie rządu i prasy włoskiej, celem wzięcia udziału m. i. w uroczystości obchodu rocznicy założenia wiecznego miasta.

JEN. LE ROND W KATOWICACH.

Katowice, 16 kwietnia (PAT). Wczoraj o godzinie 9.30 przybył do Katowic jenerał Le Rond wraz z małżonką, witany na dworcu przez władze cywilne z wojewodą Schultisem na czele, korpus oficerski z jenerałem Horoszkiewiczem, oraz przez członków komitetu przyjęcia z posłem Korfantym na czele.

Katowice, 16 kwietnia (PAT). Jen. Le Rond udał się do Królewskiej Huty, celem zwiedzenia polskiej kopalni rządowej. O godz. 10 rano przybył jen. Le Rond do kopalni św. Jacka, gdzie oczekiwali go przedstawiciele władz miejskich, wojewoda, członkowie zarządu kopalń rządowych, z p. Korfantym na czele, kompanja honorowa z orkiestrą i górnicy w strojach odświętnych. Po powitaniu jen. Le Ronda przez burmistrza miasta Dąbka i p. Korfantego, odbyło się na cześć dostojnego gościa śniadanie w kasynie kopalni.

PRZYJAZD METROPOLITY SZEPTYCKIEGO DO LWOWA.

Lwów, 16 kwietnia (AW). „Gazeta Lwowska“ dowiaduje się, że w najbliższym czasie przybędzie do Lwowa metropolita **Szeptycki oraz dr K. Lewicki**, który ma objąć przewodnictwo partji trudowej.

ROZPRAWA PRZECIWKO MORDERCY METROPOLITY JERZEGO.

Warszawa, 16 kwietnia.

(AW). Dzisiaj przed sądem doraźnym stanął morderca metropolity Jerzego, Paweł Łotyszeńko. Łotyszeńko ma lat 38, urodził się na Białorusi, jest religji prawosławnej. Ukończył seminarjum w Wilnie, akademję duchowną w Petersburgu i instytut archeologiczny w tem samem mieście. Był studentem pierwszego roku uniwersytetu petersburskiego na wydziale prawnym. Po otrzymaniu aktu oskarżenia Łotyszeńko na pytanie przewodniczącego, oświadcza tonem stanowczym, że do winy się nie przyznaje, chociaż nie zaprzecza bynajmniej, że zabił metropolitę Jerzego, zabójstwo jednak nie miało nic wspólnego — według jego oświadczenia — z pretensjami natury osobistej. Następnie oskarżony zaczął składać obszerne zeznanie, przerywane od czasu do czasu przez przewodniczącego, jako nie tyczące się sprawy. Na pytanie sądu Łotyszeńko odpowiada po polsku.

Na wstępie rozprawy sądowej jeden z adwokatów zwrócił się do przewodniczącego z prośbą o głos, celem omówienia sprawy kompetencji sądu doraźnego. W odpowiedzi przewodniczący przystąpił do sprawdzenia listy świadków. Po wymianie zdań pomiędzy obrońcami, sąd postanowił, nie bacząc na niestawienie się niektórych świadków odwodowych, sprawę rozpoznawać.

Faszyści w Niemczech

Wiedeń, 16 kwietnia (PAT). „N. Fr. Presse“ donosi z Monachjum dnia 16 bm.: Przywódca bawarskich faszystów Hitler odbył wczoraj ze swymi oddziałami **ćwiczenia polowe,** w których wzięło udział **około 6.000 osób.** Oddziały maszerowały przez miasto z muzyką i chorągwiami, znaczonemi swastyką po większej części z bronią i w hełmach stalowych. Po ćwiczeniach odbyła się rewja przed Hitlerem, trwająca godzinę.

Berlin, 16 kwietnia (AW). „Rote Fahne“ donosi, że wczoraj w Szczecinie w obecności księcia pruskiego Fryderyka, Ludendorfa i Mackensena odbyła się wielka **rewja faszystów niemieckich,** podczas której przemawiał Mackensen.

Ustąpienie Bonar Lawa

Londyn, 16 kwietnia (PAT). Przed urzędowem dementi Dovning Street wydało Biuro Reutera następujące doniesienie:

Stan zdrowia Bonara Lawa daje ponownie **powód do obaw.** Przed wyborami stan zdrowia Bonara Lawa był nie dobry, a urząd premjera przyjął on pod naciskiem. Od tego czasu czuje się gorzej i są oznaki, że **wkrótce ustąpi.**

Londyn, 16 kwietnia (PAT). Mimo urzędowego zaprzeczenia koła polityczne przypuszczają, że ze względu na stan zdrowia Bonara Lawa **dymisja jego będzie w najbliższym czasie konieczną.**

Londyn, 16 kwietnia (PAT). Prasa angielska omawia możliwość dymisji Bonara Lawa z powodu złego stanu jego zdrowia. Jako ewentualnych następców Bonara Lawa wymieniają **Curzona, Stanleya, Baldwina.** „Observer“ przewiduje możliwość utworzenia gabinetu, w skład którego weszliby **Balfour, Chamberlain, Birkenhead,** oraz unjoniści koalicyjni.

NARADA JENERAŁÓW FRANCUSKICH.

Wiedeń, 16 kwietnia (PAT). „N. Fr. Presse“ donosi z Essen pod datą 16 bm.: Wczoraj odbyła się **narada jenerałów francuskich** w Bredeney. Oczekują **szeregu zarządzeń** ze strony władz francuskich, ponieważ **upływa ultimatum** w sprawie podatku węglowego i zapłacenia grzywny 105 miljonów marek, wymierzonej miastu Essen.

PRZESILENIE W JUGOSŁAWJI.

Belgrad, 16 kwietnia (PAT). Skupczyna zebrała się na posiedzenie i wybrała radykała **Pelesa** prowizorycznym prezydentem. Peles doniósł, że gabinet Pasicza **podał się do dymisji.** Posiedzenia skupczyny zostały z tego powodu odroczone do utworzenia nowego gabinetu.

Akademja na cześć ś. p. ks. Butkiewicza

Warszawa, 16 kwietnia.

W szczelnie zapełnionej sali Mazueum handlu i przemysłu arcyb. Ropp zagaił Akademję ku czci ś. p. prałata Butkiewicza. Kilku słowy pełnemi wzruszenia i wiary, że śmierć ks. Butkiewicza zcementuje uczucia chrześcijańskiego świata w jeden poryw zgrozy i uczucia. Zaproszony przez arcybiskupa przewodniczący Akademji ks. Czartoryski zasiadł za prezydjalnym stołem w otoczeniu kardynała Kakowskiego i arcybiskupa Roppa. Publiczność, wśród której znajdowali się marszałkowie Rataj i Trąmpczyński, minister Mikułowski-Pomorski, jen. Jacyna i inni, w skupieniu i bez oklasków, stosownie do prośby przewodniczącego, wysłuchała przemówienia.

Prałat Okołokulat, naoczny świadek działalności prałata Butkiewicza w Rosji, przedstawił wizerunek tego godnego kapłana, zimnego na pozór, głęboko uczuciowego w rzeczywistości, pełnego energji i poświęcenia.

Adam Piasecki zobrazował politykę bolszewizmu, który zapoczątkował niby wolność sumienia, rozdział kościoła od państwa, a przeszedł do najokrutniejszej walki z wszelką religją.

Następny mowca, O. Woroniecki, rektor Uniwersytetu lubelskiego, stwierdził, że spuścizna duchowa po prał. Butkiewiczu zamyka się w dwu ważnych dla polskości i katolicyzmu wskazaniach: w uwydatnieniu wielkiej idei misyjnej i zwróceniu uwagi na ideę penetracji katolicyzmu w Rosji.

Poseł A. Wierzbicki uwydatnił doniosłość protestów przeciwko mordowi ś. p. prałata Butkiewicza i zaproponował dla uczczenia jego pamięci utworzenie w uniwersytecie lubelskim sali im. prał. Butkiewicza.

Wezwani do wnoszenia składek w tym celu słuchacze poszli za wskazówką mowcy. Ks. Czartoryski zamknął Akademję krótkiem i podniosłem przemówieniem.

Warszawa, 16 kwietnia (PAT). „Kurjer Warszawski“ donosi, że jutro o godz. 11 w kościele św. Krzyża odbędzie się uroczyste nabożeństwo żałobne za ś. p. prałata Butkiewicza, urządzone przez polskie towarzystwo niesienia pomocy ofiarom wojny. Nabożeństwo odprawi ks. biskup Ropp.

Różne wiadomości polityczne

BISKUPSTWA W STANISŁAWOWIE I TARNOPOLU. Na niedzielnem posiedzeniu komitetu politycznego Rady ministrów poddano dyskusji stanowisko rządu wobec zawakowania arcybiskupstwa lwowskiego po śmierci arcybiskupa Bilczewskiego. Wyłonił się plan ewentualnego utworzenia w obrębie archidiecezji lwowskiej biskupstw tarnopolskiego i stanisławowskiego, którego urzeczywistnienie zależy w dużej mierze od zawarcia konkordatu ze Stolicą apostolską. Projekt tego konkordatu ustalony jest już w najważniejszych punktach. W związku ze sprawami kościelnemi poruszono sprawę zniesienia ograniczeń kościoła katolickiego, wprowadzonych przez rządy zaborcze na ziemiach polskich.

KOMUNIŚCI W GDAŃSKU. „Dziennik Gdański“ donosi, że w tych dniach bawił w Gdańsku specjalny ajent z Moskwy, który przybył tam z polecenia Kamieniewa i Radka. Ajent ten brał udział w obradach, toczących się między obu gdańskiemi stronnictwami komunistycznemi, celem doprowadzenia do stworzenia jednolitego frontu komunistycznego na okres wyborów do sejmu gdańskiego. Delegat moskiewski dał do zrozumienia, że sowiety nie żałowałyby ewentualnego poważnego poparcia materjalnego za cenę rozszerzenia swoich wpływów w wolnem mieście Gdańsku.

Dział ekonomiczny

* CENY ZŁOTA. (Warszawa, 14 kwietnia). Polska krajowa Kasa pożyczkowa płaciła dziś za rubla złotego 20.016 mk.; za markę złotą 9.268 mk.; za złotą koronę austrjacką 7,882 mk.; za złotą jednostkę monetarną unji łacińskiej (frank złoty) 7.507 mk.; za gram czystego kruszcu 25.861 mk. pol.

* ORGANIZACJA MENNICY. W departamencie kredytowym ministerstwa skarbu wznowione zostały prace przygotowawcze, mające na celu zorganizowanie mennicy. Bicie bilonu markowego wbrew pogłoskom notowanym w prasie — nie jest przewidziane ze względu na zbliżający się moment reformy walutowej. Przewidywane jest natomiast otwarcie mennicy jeszcze w b. r. na użytek prywatny, w celu wybijania złotych polskich w formie monety o zawartości kruszcu, według obowiązującej już ustawy z września 1922 r.

LWOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA. (16 kwietnia) Na giełdzie obroty w życie pośledniej jakości po 125.000 loco Krasne, 134.000 loco Stanisławów, 135.000 loco Lwów, owies dworski pierwszej jakości 195.000 loco Lwów, siano słodkie 145.000 loco Jezierzany. Obfita podaż zboża twardego i owsa przy słabym popycie. Nowa taryfa przewozowa utrudnia pokrycie zapotrzebowania Kongresówki i Śląska z obszarów wschodniej Małopolski. Tendencja chwiejna. Usposobienie słabe.

Z TARGOWICY MIEJSKIEJ. Na targ od 7 do 13 bm. spędzono buhaji 61, wołów 50, krów 546, jałówek 261, cieląt 1142, owiec 8, nierogacizny 813, razem 2884 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: buhaje od 450.000 do 700.000 mk.; woły od 460.000 do 760.000 mk.; krowy od 305.000 do 800.000 mk.; jałownik od 450.000 do 800.000 mk.; cielęta od 421.400 do 742.500 mk.; nierogaciznę od 1,100.000 mk. do 1,580.000 mk.; bitej wagi nierogaciznę od 1,300.000 do 1,650.000 mk.

Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 2568 sztuk; na konsumcję innych gmin kraju 316 sztuk.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na rynku dewizowym ruch bardzo słaby przy usposobieniu prawie niezmienionem, cokolwiek słabszem. Nielicznych transakcyj dokonano po kursie utrzymanym, Paryż i Londyn słabsze.

Całe zainteresowanie zebrania skupiło się koło obrotów akcjami przemysłowemi i handlowemi. Jak długo istnieje nasza giełda, niewidziano takiego ruchu i hauss'y w tym dziale, jak w dniu wczorajszym. Jest to objaw bardzo korzystny, że spekulacja przeniosła się w Polsce z rynku dewizowego na pole efektów dywidendowych i pcha ich kursy z impetem ku górze, jak to dawniej robiła z obcemi walutami. Oczywiście, że w tych warunkach koło uczestników coraz więcej się rozszerza, popyt rośnie, przy stosunkowo mniejszej podaży, kursy skaczą bez opamiętania.

Pięćdziesiąt tysięcy punktów zwyżki w Cegielskim, a 30.000 w Zieleniewskim i Parowozach, po 40.000 w Górce i Sierszy górniczej, to już i rekord i sensacja giełdowa, przypominająca „najlepsze“ z przed paru lat dni na giełdzie wiedeńskiej, kiedy to ludzie, którzy jeszcze wczoraj nic nie mieli, w paru dniach stawali się miljonerami. Oczywiście, że i inne gatunki również wydatnie, choć w daleko mniejszym stopniu zyskały na kursie, który rósł z każdą chwilą.

W akcjach bankowych również tendencja mocniejsza. Kupowano Przemysłowy po kursie silnie **zwyżkowym** 8500—9000, Hipoteczny po 6000—7500, Małopolski po 8500, Ziemski Kredytowy po 6000, Kredytowy warszawski po 22.000 i Spółek **zarobkowych po** 56.000—57.000. Papiery procentowe **bez obrotów.**

CEDUŁA KURSOWA

z dnia 16 kwietnia 1923

Waluty i dewizy:

	Gotówka		Czeki	
Dolary St. Zjed.	42000	43500	42000	43500
	Transakcja			42900
Funty szterl.	198000	203000	198000	203000
Floreny holend.	16700	17200	16700	17200
Franki francuskie	2825	2925	2825	2925
Franki szwajc.	7800	8000	7800	8000
Marki niemieckie	1'85	2'05	1'90	2'10
Korony austr.	0'57	0'62	0'57	0'62
Korony czeskie	1225	1300	1250	1325

Akcje Tow. handl. i przem.

			Transakcja
Polskie Tow. handl.	5500	6200	5700—6000
Impex	525	625	550
Pharma	26000	32000	27000—30000
Polski Glob	1800	2500	2000—2300
Żegluga Polska	3500	4500	3500—4500
Zieleniewski	160000	190000	160000—185000
Cegielski	200000	230000	200000—230000
Parowozy	36000	41000	37000—40000
Automotor	5800	6300	6200
Ursus II	20000	25000	
Trzebinia	37000	40000	37500—39500
Pocisk	13000	17000	15000
Górka	115000	145000	115000—145000
Siersza	120000	145000	120000—145000
Tepege	44000	50000	44500—50000
Polska Nafta	17000	22000	18000—20000
Oikos			95000
Pezet	9000	11000	
Strug	9000	12000	10000—11500
Synd. koszyk.	5500	6500	6000
Tłuszcze Trzebinia	43000	48000	
Krakus	26000	30000	27000—29000
Chodorów	80000	90000	82500—90000
Ćmielów	38000	45000	39000—44000
Elektr. Siersza	11000	13000	11500—12200
Niemojowski	45000	50000	45000—48000

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (16 kwietnia). Berlin 0'02.61, Holandja 215'50, Nowy York 549'25, Londyn 25'60, Paryż 36'51, Medjolan 27'37, Praga 16'40, Budapeszt 0'12, Belgrad 5'60, Sofja 4'20, Warszawa 0'01.30, Wiedeń 0'00.77¼, austr. korona stemplowana 0'00.77½.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Dziś na czarnej giełdzie tendencja silna; srebro znacznie podrożało. Obroty ożywione. Notowano dolary 42.900—43.000, marki niem. 2'65—2'70, korony czeskie 1250—1260, franki francuskie 2800-2850, franki szwajcarskie 8000—8500 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

Bł. p.

Bianka Steinówna

przeżywszy lat 22, zmarła po długich a ciężkich cierpieniach, dnia 16-go kwietnia 1923 r.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi we wtorek dnia 17 bm. o godz. 3½ po poł. z domu przedpogrzebowego na cmentarzu izraelickim, o czem zawiadamiają stroskani

Rodzice i brat.

Bösendorfer, fortepian w dobrym stanie, sprzeda M. Mikucki, Kraków, ul. św. Anny 2, II. piętro od godz. 10—12. 951

Tymotkę bez kanianki poleca J. Borys, Przemyśl. 947 1 3

Kanapę pluszową, kanapki rozkładane, otomany — sprzeda pracownia tapicerska, Kraków, ul. Kopernika L. 24. 946 1 2

Koszule męskie

najmodniej i najsolidniej w krótkim czasie wykonuje

Pracownia „Róża“

Kraków, ul. św. Filipa 23.

Godziny dla stron od 8—3. 949 1 2

Kupuję papiery stare, zapisane, gazety oraz odpadki papierowe, płacąc najwyższe ceny. Rosenfeld, plac Szczepański l. 9, sklep norymberski. 918

Magazynier, izr., lat 19, samodzielny, energiczny, 1 rok praktyki w dziale papierniczym, zmieni posadę od dnia 1 maja b. r. Zgłoszenia pisemne do Administracji „N. Reformy“ pod Papier. 933 1 2

Starsza krawcowa, szyjąca dobrze dla pań i dzieci, poszukuje zajęcia po domach. Kraków, ulica Długa L. 10, u dozorcy domu. 910

Zamienię 2 pokoje z kuchnią i komfortem na 3 pokoje za dopłatą 10 miljonów marek, alo w śródmieściu. Wiadomość: ul. Kościuszki 3. B. Poss, sklep. 943

Zdolny pomocnik z działu korzennego lub korzenno-bufetowiec, z wzorowemi świadectwami, poszukuje posady. Zgłoszenia do Administracji „N. Reformy“ pod „Handlowiec“. 928

Poszukuję

3-pokojowego mieszkania z kuchnią i komfortem, w Krakowie, za wysokiem odstępnem. Zgłoszenia pod „A. B.“ do Administracji „Nowej Reformy“. 930

Zdolny pomocnik z działu korzennego poszukuje posady. Zgłoszenia do Administracji „N. Reformy“, pod „Zdolny“. 927

Kraków—Wiedeń!

Zamienię mieszkanie z 2 pokoji, przedpokoju i kuchni, nowo tapetowane, na pierwszem piętrze, frontowe, w Wiedniu, w dzielnicy VII, na 3-pokojowe z kuchnią i komfortem w Krakowie, za dopłatą. Zgłoszenia pod „A. B.“ do Administracji „Nowej Reformy“. 930

Praczka poszukuje pracy po domach. Marjanna Wąsiołek, Podgórze, ul. Kącik 5. 905

2 motory gazowe

marki Langen & Wolf, o sile 8 i 10 koni, sprzeda Zarząd Drukarni Literackiej w Krakowie, przy ul. Jagiellońskiej L. 10, I. piętro.

Nowość! Nowość!

Wacław Grabiański

Niedyskrecje księżyca

(humoreski)

Strażniczki cnoty. — Fuszer. — Inny departament. — Tajemnica letniej nocy. — Przygoda samobójcy.

Cena zasadnicza 0.50.

Tegoż autora:

	Cena zasadn.
Wojenny balonik	1.—
Piekło	2.50
Rymy i proza	1.50
Przesilenie	1.—
Dwie nowele	0.50

Mnożnik — ustalany przez Związek księgarzy-wydawców w Warszawie.

Gebethner i Wolff, Kraków.

Zakład wychowawczy sierót

Kraków Łobzów, ul. Królewska 65, pod opieką SS. Miłosierdzia, utrzymujący i wychowujący 100 sierót, z powodu wzrastającej drożyzny znajduje się w bardzo przykrych warunkach, przeto zwraca się z prośbą do serc szlachetnych, którym dobro młodzieży nie jest obojętne, by łaskawie zechcieli przyjść z pomocą. 361

Księgarnia katolicka

Kraków, ul. Florjańska 1

otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów z ilustracjami 1800 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 900 Mk.

K. Bartoszewicz. Wojna żydowska w r. 1859 (początki asymilacji i antysemityzmu). Cena 600 Mk.

Pieśni polskie. Najlepszy wybór pieśni narodowych — ozdobnie oprawne w. płótno angielskie, ze srebrnym orłem 800 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 83

GORZELNIA

nowoczesna, na 30 ctr. zacieru, z kontyngentem 112.000 litrów, z urządzeniem, gotowem zupełnie do ruchu, jest bardzo korzystnie do sprzedania. Do gorzelni należy mieszkanie dla gorzelnika, osobny dom i około 12 morgów roli. Dworzec kolejowy w pobliżu, odległość od Poznania ok. 20 km. Zgłoszenia do Admistr. „Nowej Reformy“ pod H. G. 1922.

957 1 2

RADA ZAWIADOWCZA POLSKIEGO BANKU GWARANCYJNEGO S. A.

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się dnia 7-go maja 1923 r. o godz. 6-tej wieczorem w lokalu własnym, Kraków, Rynek główny L. 16, z następującym

porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie za rok administracyjny i przedłożenie bilansu z dniem 31 grudnia 1922 r.
2) Uchwalenie szczegółowych warunków emisji nowych akcyj (III. emisji).
3) Zmiana statutu.
4) Wybór Rady zawiadowczej.
5) Wybór Wydziału rewizyjnego.
6) Wnioski i interpelacje.

Celem wykonania prawa głosowania na Walnem Zgromadzeniu należy przynajmniej na dni 8 przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć akcje do depozytu kasy Spółki w Krakowie, lub jej oddziału we Lwowie, lub w »KOMPASS«, Allgemeine Kredit- & Garantie-Bank w Wiedniu, poczem wydaną zostanie posiadaczowi akcyj karta wejścia na Walne Zgromadzenie z oznaczeniem ilości głosów, jaka mu przysługuje. 956

RADA ZAWIADOWCZA.

Drukarnia Literacka

w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10.

wykonuje Druki zwyczajne, Druki ozdobne i kolorowe. Książki: naukowe szkolne ze wszystkich działów wiedzy, do nabożeństwa, Poezye, Broszury, Odezwy, Wydawnictwa ludowe, Kalendarze, Roczniki, Czasopisma, Tygodniki, Kosztorysy, Sprawozdania, Rachunki, Memoranda, Książki kupieckie: zwykłe i do kopiowania, Nagłówki listowe,

Koperty, Cenniki, Katalogi, Rejestra, Prospekty, Kwitaryusze, Tabele, Układy cyfrowe, Zaproszenia ślubne, Menu, Programy, Bilety wizytowe, Karty i Listy żałobne, Adresy, Powinszowania, Karty korespondencyjne, Karty noworoczne, Udziały akcyjne, Afisze, wszelkie druki dla Sądów, Urzędów gminnych, parafialnych, Szkół i t. p.

po cenach nader przystępnych, szybko i gustownie, najładniejszymi modernistycznymi krojami pism, drukiem czarnym lub też kolorowym. Telefon Nr. 401.

Rządca L. K. Górski.

Ogłoszenie subskrypcyjne.

Postanowieniem ministrów przemysłu i handlu oraz skarbu z dnia 8 marca 1923 r., ogłoszonem w „Monitorze Polskim“ Nr 87 z dnia 23 marca 1923 r., zatwierdzonym został statut firmy **„GLORJA“, fabryka świec i wyrobów woskowych, S. A. w Krakowie.** Kapitał zakładowy Spółki wynosi **mkp. 800,000.000·—,** podzielonych na 80.000 sztuk akcyj po mkp. 10,000·— nominalnej wartości każda.

Gdy ³/₄ kapitału zakładowego zostało już pokrytych przez podpisany Komitet założycieli wymienionej Spółki akcyjnej, rozpisuje się na resztę akcyj, odpowiadającą kwocie mkp. 200,000.000·— kapitału akcyjnego publiczną

SUBSKRYPCJĘ

na następujących warunkach:

1) Cena emisyjna akcyj wynosi wraz z kosztami konfekcji i podatkiem emisyjno-giełdowym mkp. 21.000·— za sztukę nominalnej wartości mkp. 10.000·—.

2) Ze względów technicznych nie sprzedaje się akcyj w mniejszych odcinkach, niż po 10 sztuk. Subskrybowanie zatem akcyj w ilościach niepodzielonych przez 10, nie może być uwzględnione.

3) Oryginalne sztuki wydawać będzie zakładana Spółka akcyjna za zwrotem dowodów uskutecznionych wpłat po swem ukonstytuowaniu.

4) Akcje, nie podjęte przez subskrybentów w oznaczonym terminie, zostaną złożone na ich koszt do depozytu w Polskim Banku Krajowym filji w Krakowie.

5) Na podstawie pokwitowań na wpłaty wydawać będzie w stosownym czasie Komitet założycieli legitymacje na Walne Zgromadzenie Organizacyjne.

6) Wpłaty na akcje uskuteczniać można do dnia 15 maja b. r. w wymienionych poniżej instytucjach i ich oddziałach:

Polski Bank Krajowy.

Polski Bank Przemysłowy Spółka akcyjna.

Bank Narodowy w Warszawie.

Dyrekcja Spółki „Glorja“ Kraków, ul. Sławkowska 11.

Bank Ziemian Spółka akcyjna we Lwowie.

W Krakowe, dnia 28 marca 1923 r. 800 2 2

KOMITET ZAŁOŻYCIELI

Spółki akc. „Glorja“, fabryka świec i wyrobów woskowych S. A.

Polski Bank Krajowy, „Glorja“, fabryka świec i wyrobów woskowych Sp. z ogr. odp. w Krakowie, **Bank Ziemian S. A.** we Lwowie, Oddział w Krakowie, Wacław **Anczyc,** właściciel drukarni, członek Izby handlowej i przemysłowej, Jan **Artwiński,** właściciel dóbr, Aleksander **Dobrowolski,** dyrektor Banku Narodowego w Warszawie, Stanisław **Kamiński,** dyrektor firmy „GLORJA“, Spółki z ogr. odp., Adam **Koeppen,** właściciel dóbr, prezes dyrekcji krakowskiego Oddziału Banku Ziemian, Sp. akc., Dr Ludomił **Korczyński,** prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Władysław **Korplewicz,** dyrektor krakowskiej filji Polskiego Banku Krajowego, Józef **Kretschmer,** dyrektor Polskiego Banku Krajowego, Stefan **Myczkowski,** dyrektor Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń i dyrektor Banku Wzajemnego Kredytu S. A., hr. Franciszek **Potocki,** właściciel dóbr.

Ważne dla cegielń!

Trzy używane PRASY do wyrobu CEGIEŁ, dachówek, obcinacze, motor ssąco-gazowy 30 HP, kocioł parowy 30 m², sprzeda firma: 950

Mastalski i Kondratowski

Biuro inżynierskie

Lwów, ul. 3 Maja 2. Telefon Nr 267

Papę dachową, roboty asfaltowe

z materjałów przedwojennej jakości 958 1 2

poleca:

„SAFAT“, Sp. akc. (dawn. B-cia Rotmil i S-wie)

Warszawa, ulica 3 Maja L. 22/24. Telefon Nr 444.

Wielkie zakłady górnicze na Górnym Śląsku

poszukują samodzielnego

magazyniera

materjałów, posiadającego dłuższą praktykę w podobnym zawodzie i obznajomionego ze stosunkami kopalni.

Ogólne dobre wykształcenie oraz znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie wymagane.

Posada jest do objęcia natychmiast.

Zgłoszenia z podaniem kwalifikacji, świadectw, referencyj i warunków należy skierować pod adresem: „Górnictwo“, Katowice, Hotel Savoy, Holtzestrasse 6. 959

ROK ZAŁOŻENIA 1917. ROK ZAŁOŻENIA 1917.

PRZEDSIĘBIORSTWO DLA OSWIETLANIA ELEKTRYCZNEGO I PRZENOSZENIA SIŁY

CZESŁAW BANDURA

TARNÓW, PLAC KAZIMIERZA WIELKIEGO L. 1

pasaż Tertila — Telefon 95

podejmuje się wszelkich urządzeń, w zakres elektrotechniki wchodzących, z prądu silnego, jakoteż słabego, tak w miejscu, jakoteż i na prowincji. 6159 2 2

Skład wszelkich materjałów elektrycznych i technicznych. Własne warsztaty reperacyjne motorów i dynamo-maszyn.

Chcesz mieć dobry wzrok do setnych lat Świeć żarówką „Ferrowatt“. 6 35 35

Sypialnie

garnitury klubowe, salony, łóżka żelazne, wózki dziecięce,

kołdry

materace włósienne, **kilimy,** kapy, narzuty na otomany, firanki w wielkim wyborze, poleca:

Dom meblowy M. Pleszowski

Kraków, Mały Rynek L. 2. Telef. 4136 i 1351.

Ceny konkurencyjne!

Przyjmuje się zamówienia na kołdry i materace dla hoteli i pensjonatów. 612 2 2

Potrzebne 100 miljonów marek

jako udział do rozszerzenia dobrze idącej i w pełnym ruchu będącej fabryki. — Zgłaszający się może otrzymać posadę urzędnika i mieszkanie.

Zgłoszenia pod „100 miljonów“ do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, ul. Grodzka 13. 926 2 2

TANIEJ O 35 PROC.!!!

Wielka, tania wyprzedaż resztek 3 serji!!!

(Wyprzedaż resztek odbywa się w naszej Spółce 3 razy w roku).

Chcąc dać możność wszystkim Czytelnikom „Nowej Reformy“ skorzystać z nabycia tanich resztek, które zostają ze sztuk, postanowiliśmy wysłać każdemu Czytelnikowi „Nowej Reformy“ taniej o 35%, niż ze sztuki, resztki 3 seryj, które podzielone są na 4 gatunki, nadające się na śliczne ubrania męskie i kostjumy damskie lub płaszcze.

Resztki te są z materjałów ubraniowych pierwszorzędnych fabryk, czysto wełniane, pełnej szerokości, we wszystkich kolorach.

Resztka 3 m. gat. A zam. 160.000 mkp. tylko 105.000 mkp. Resztka 3 m. gat. B zam. 240.000 mkp. tylko 165.000 mkp.
„ 3 „ „ C „ 380.000 „ „ 225.000 „ „ 3 „ „ D „ 480.000 „ „ 320.000 „

Do każdej resztki na żądanie klienta wysyłamy komplet podszewki pod marynarkę, kamizelkę, spodnie, kieszenie i do rękawów po 65.500 mkp., wyższy gatunek po 80.000 mkp.

Również posiadamy na składzie po cenach konkurencyjnych, między innemi, następujące towary:

Płótna białe na pościel i bieliznę, sztuka 17 m, 140.000 mkp., 160.000 i 175.000 mkp., na metry po 9.000 i 10.000 mkp.
Prześcieradła ze specjalnego płótna prześcieradłowego, wysok. gatunku, po 42.000 mkp. za sztukę.
Szewioty damskie podwójnej szerokości, we wszystkich kolorach, po 19.800 i 21.000 mkp. za m.
Zefiry na koszule, w śliczne desenie, po 9.800 mkp. za m.
Cajgi na ubranka dla dzieci, sukienki, robotnicze ubrania, bardzo trwałe w noszeniu, po 8.200 mkp., podwójnej szerokości po 24.500 i 28.500 mkp. za m.
Surówka na bieliznę i t. p., w najlepszym gatunku, 71 cm szerokości po 7.500 mkp., 80 cm szer. po 8.200 mkp. za m.
Pościelowy Oxford na poszwy, w kraty czerwone, bardzo trwały, po 9.200 mkp. za m.
Dymka, specjalne płótno na kalesony męskie, 80 cm szerok., bardzo trwałe w praniu, po 10.500 mkp. za m.

Ręczniki białe, gładkie i waflowe, 130 cm dług., po 11.000 mkp. za sztukę.
Czerwone płótno **„Tyk“** na wsypy, nie przepuszcza pierza, po 9.500 mkp. za m.
Nowość sezonu! Eponge na damskie kostjumy, śliczne desen., w pasy i kraty, białe i szare. Wszędzie sprzedawane po 42.000 mkp. za m, u nas tylko 34.500 mkp.
Markizety, etaminy gładkie i deseniowe, zagran., podwójnej szerokości, po 24.500 mkp. za m.
Trykotina jedwabna, we wszystkich kolorach, kupon na całą suknię 87.000 mkp., kupon na bluzkę 34.500 mkp.
Letnie materjały na suknie damskie, we wszystkich kolorach, kupon na całą suknię po 60.000 mkp., 80.000 i 95.000 mkp.
Alpaga czarna na sukienki, fartuszki i t. p. po 24.500 mkp. za m.

Wysyła się pocztą za pobraniem (płaci się przy odbiorze). Opakowanie i przesyłka od 1 do 3 resztek 10.000 mkp.

UWAGA: Przy zamówieniach na tę tanią wyprzedaż resztek obowiązkowe jest załączyć w liście przy zamówieniach następujący kupon:

Wyciąć i załączyć do listu

Kupon na tanią sprzedaż resztek 3 serji w „Warszawskiej Spółce Manufakturowej“, Warszawa, ulica Jasna Nr 19-20.

Czytelnik „Nowej Reformy: Imię i nazwisko . . . . Poczta . . . . . .
. . . . Wieś . . . . Nr domu . . . . . . Powiat . . . . Ziemia . . . .

Ważne kwiecień, maj 1923 r.

BACZNOŚĆ!! Kupon powyższy służy do nabycia tych tanich resztek i jest ważny tylko na przeciąg tych 2 miesięcy.

Jesteśmy pewni, że Czytelnicy „Nowej Reformy“, otrzymawszy od nas jedną lub kilka resztek, zostaną naszymi stałymi klientami i będą niezawodnie żądać innych towarów, które są opisane w nowym cenniku, a takowy jest dołączony do każdej resztki bezpłatnie.

Zamówienia, wraz z dołączonym kuponem, nadsyłać pod adresem: 961 1 4

„WARSZAWSKA SPÓŁKA MANUFAKTUROWA“, Warszawa, ul. Jasna 18-20. Telefon Nr 243-80 i 171-28.

Przybywających do Warszawy osobiście prosimy o przedstawienie przy kupnie powyższego kuponu.

UWAGA: W razie, gdyby wysłany towar się nie spodobał, zamieniamy na inny lub zwracamy pieniądze niezwłocznie.

KSIĘGARNIA POLSKA W BUKOWSKU

poleca następujące zajmujące książki:

	Mkp.
Grubiński: „Niesamowite opowieści“	10.000
Zagadnienia seksualne. Nowe wydanie, 2 tomy	32.160
London: „Gra“, powieść (nowość)	8.000
Arcybaszew: „Miljony“ (nowość)	8.000
Gyp: „Biedne kobietki“, powieść	7.200
Merik: „Zielona twarz“	19.320
Krzywy: „Wiatrak“, powieść współczesna	9.000
Rosenstand: „Daleka księżniczka“	7.200
Tagore: „Król ciemnej komnaty“	7.200
Penne: „Siostra Weronika“, powieść	7.200
Jeremy: „Lis“, powieść	7.200
Itur: „Na przełomie“	9.600
Zielaziński: „Pięćdziesiąt lat teatru polskiego“	12.000
Wójcik: „Encyklopedja towarowa“	19.320

Wysyła za poprzedniem nadesłaniem należytości lub za pobraniem pocztowem

Tania zajmująca bibljoteka pikantna:

	Mkp.
Lichtenberg: „Król dzieci“	12.000
Rosenstand: „Z romansów życia „Alida“	9.600
Bury: „Przygody pani „Muszki“	4.800
Levedeau: „Łóżko“, 19 scen wesołych, frywolnych ilustr.	12.000
opraw.	16.750
Weselewski: „Facecja“	9.600
Louys: „Przygody króla Pausola“	14.400
„Wianuszek frywolny“, bogato ilustrowany	6.800
„Co każda dorastająca panna wiedzieć powinna“	9.600

Wysyła tylko za poprzedniem nadesłaniem należytości

Na przesyłkę i opakowanie należy dołączyć 3.500 mp.

KSIĘGARNIA POLSKA W BUKOWSKU

Konto czekowe w P. K. O. Nr 151.732. 868 4 12 Konto czekowe w P. K. O. Nr 151.732.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 13.

Rządca Drukarni L. K. Górski